

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN BİLİM DALI**

**KURUMSAL YÖNETİM VE İLGİ GRUPLARI AÇISINDAN
TMS1 FİNANSAL TABLOLARIN SUNULUŞU STANDARDININ
ÖNEMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Ekrem ÖZDEMİR**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Serap Sebahat YANIK**

ANKARA – 2011

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN BİLİM DALI**

**KURUMSAL YÖNETİM VE İLGİ GRUPLARI AÇISINDAN
TMS1 FİNANSAL TABLOLARIN SUNULUŞU STANDARDININ ÖNEMİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Ekrem ÖZDEMİR**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Serap Sebahat YANIK**

ANKARA – 2011

ONAY

Ekrem ÖZDEMİR tarafından hazırlanan “Kurumsal Yönetim Ve İlgili Grupları Açısından TMS1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardının Önemi” başlıklı bu çalışma, 30/03/2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda *oybirliği* ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından İşletme Anabilim dalında Muhasebe Finansman Bilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Halim ERGEN (Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Serap YANIK (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. İbrahim YÜNGÜL (Asıl Üye)

ÖNSÖZ

Ülkeler, özellikle sanayi devriminden sonra ihtiyaç duydukları yatırım sermayesini teminde kendi ulusal kaynaklarının yetmemesi sonucu yabancı yatırımcıların birikimlerini kar payı karşılığında yatırıma çekmek istemektedirler.

Hızla değişen şartlar, artan beklentiler ülke içinde faaliyette bulunan anonim ortaklıkları da halka açılmaya çeşitli finansal enstrümanlarla bireysel ve kurumsal yatırımcılardan uzun vadeli ve yüksek düzeyde sermaye temin etmeye zorlamıştır.

Kamunun, bireysel ve kurumsal yatırımcıların, hissedarların haklarının korunması için ve daha önemli olan güven unsurunun tesisi için, şirketlerin üretmiş oldukları mali bilgilerin belirli bir disiplin içinde raporlanması çalışmalarını hız kazanmış ve kullanıcıların ihtiyacı olan bilgilerin sınıflandırılmasında ortak bir dil yaratılmıştır.

TMSK, yayınlamış olduğu Türkiye Muhasebe Standartları ile bu ortak dili ülkemize taşımış, şirketlerimizin hem kendi içinde dönemsel mukayesesi hem de diğer şirketlerle mukayese edilme imkânı sağlanmıştır.

TMS 1'e göre hazırlanan ve sunulan finansal tabloların şirket yönetimince gerçeğe uygun sunumun yapılabilmesi için finansal tablolardaki ilgili kalemlerin dipnotlarda anlaşılır bir şekilde izahı mecbur tutulmuştur.

Halka açık anonim ortaklıklar, günümüzde bireysel ve kurumsal yatırımcılardan devlete kadar ilişkili oldukları tarafların çeşitliliği ve sağladıkları katma değer yüksekliği nedeni ile adeta ekonomilerin lokomotif konumundadırlar.

Geçmiş yıllarda gerek ülkemiz de ve gerekse bütün dünyada bu halka açık anonim ortaklıkların yönetimlerinde gözlenen suiistimallerin neticesinde ise halka açık anonim ortaklıkların yönetim biçimleri sorgulanmaya başlanmıştır.

Kurumsal yönetim anlayışını toplumsal demokrasinin halka açık anonim ortaklıklardaki alt boyutu olarak da düşünebiliriz. Genellikle ilgili taraflar, adalet, güven, eşitlik ve sorumluluk anlayışını geliştirecek uygulamalardan optimal şekilde faydalanmayı sağlamalıdır.

Bu tezin hazırlanması sırasında anlayış ve hoşgörölü davranan tez danışmanım ve hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Serap Sebahat YANIK Hanımefendiye teşekkür ederim.

Ekrem ÖZDEMİR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER.....	iii
KISALTMALAR	vi
TABLolar CETVELİ	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURUMSAL YÖNETİM

1. HALKA AÇIK ŞİRKETLERDE KURUMSAL YÖNETİM	6
1.1. Kurumsal Yönetim Kavramı ve Önemi	7
1.1.1. Kurumsal Yönetimin Önemi	9
1.2. Kurumsal Yönetimin Genel Tarihi Süreci	9
1.3. Türkiye’deki Tarihi Süreç ve Çalışmalar	10
1.3.1. TÜSİAD’ın Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları	11
1.3.2. SPK’nun Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları	12
1.3.3. İMKB’nin Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları	13
1.3.4. BDDK’nun Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları	13
1.3.5. TMSK’ nun Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları	13
1.3.6. KYD’nin Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları	14
1.4. Kurumsal Yönetim Mekanizmaları	14
1.4.1. Şirket içi Mekanizmalar	15
1.4.2. Şirket Dışı Mekanizmalar	15
1.5. Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri	16

İKİNCİ BÖLÜM

FİNANSAL TABLOLARIN SUNULUŞU STANDARDI

1. STANDARDIN AMACI VE KAPSAMI.....	19
1.1. Standardın Amacı	20
1.2. Standardın Kapsamı	21
1.3. Finansal Tabloların Amacı, Kapsamı ve Finansal Tablolara ilişkin Genel Kurallar	21
1.3.1. Finansal Tabloların Amacı	22
1.3.2. Finansal Tabloların kapsamı	23
1.3.3. Finansal Tablolara İlişkin Genel Kurallar.....	23
1.4. Finansal Tabloların Yapı ve İçeriği.....	26
1.4.1. Finansal Durum Tablosu (Bilanço).....	27
1.4.1.1. Dönen Varlıklar	30
1.4.1.2. Kısa Vadeli Borçlar	31
1.4.2. Kapsamlı Gelir Tablosu.....	33
1.4.3. Özkaynaklar Değişim Tablosu	37
1.4.4. Nakit Akış Tablosu	38
1.4.5. Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar	42
1.5. Finansal Tablo Kullanıcıları	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TMS1'İN FİNANSAL TABLOLARDA GETİRDİĞİ DEĞİŞİKLİKLER

1. ARÇELİK ANONİM ŞİRKETİNİN KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARI	47
1.1. Arçelik.....	48
1.2.1. Biçimsel Yapı ve Kapsamdaki Değişiklikler Açısından.....	51
1.2.2. Ölçümleme ve Değerleme Esaslarındaki Değişiklikler Açısından ...	55
1.2.3. Dipnot ve Açıklayıcı Bilgilerdeki Değişiklikler Açısından	57

SONUÇ	60
KAYNAKÇA	66
MAKALELER	69
EKLER.....	72
EK 1: Bilanço.....	72
EK 2: Gelir Tablosu.....	74
EK 3: Kapsamlı Gelir Tablosu	75
EK 4: Nakit Akım Tablosu	76
EK 5: Özkaynak Değişim Tabloları	77
ÖZET	78
ABSTRACT	79

KISALTMALAR

OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
TÜSİAD	: Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
CEO	: Genel Müdür
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ICGN	: Uluslararası Yönetim Bilgi Ağı
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
TMSK	: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
IMF	: Uluslararası Para Fonu
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TDHP	: Tek Düzen Hesap Planı
KAP	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
TDMS	: Tek Düzen Muhasebe Sistemi
UFRS	: Uluslararası Finansal Raporlama Standardı
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standardı

TABLÖLAR CETVELİ

Tablo 1: Finansal Durum Tablosu (Bilanço)	28
Tablo 2: Giderlerin Fonksiyon Esasına göre sunulması	36
Tablo 3: Giderlerin Çeşit Esasına göre sunulması	36
Tablo 4: Nakit Akış Tablosu	39

GİRİŞ

Kurumsal Yönetimi ortaya çıkaran şartlar her ne kadar 2000 yılından önce olan çalışmalarla başlamış olsa da ülkemizde kurumsal yönetim çalışmaları 2000 li yıllarda başlamıştır.

ABD ve Avrupa'da yaşanan büyük çaplı şirket skandalları ve onun dünya ya yansıması sonucunda şirketlerin, faaliyette bulundukları rekabet şartları içerisinde yönetim kaliteleri derinlemesine sorgulanmaya başlamıştır.

Kurumsal yönetim, önce ABD'deki ve İngiltere deki çalışmalar ve daha sonra da OECD tarafından geliştirilen "OECD Prensipleri" ile somutlaştırılmıştır. Ülkemizde de TÜSİAD ve SPK önderliğinde çalışmalar yürütülmüş ve 2003 yılında Sermaye Piyasası Kurulu tarafından daha çok OECD'nin kurumsal yönetim prensipleri esas alınarak Kurumsal Yönetim İlkeleri yayınlanmıştır. 2005 yılında OECD Kurumsal Yönetim İlkelerinde yapılan değişikliklere paralel olarak revizyona gidilmiş ve kurumsal yönetim ilkeleri, Pay Sahipleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Menfaat Sahipleri ve Yönetim Kurulu olmak üzere 4 başlık esas alınarak yeniden yayınlanmıştır.

İMKB'nin 2004 yılında almış olduğu kararla payları borsada işlem gören şirketlere yıllık faaliyet raporlarında ve internet sitelerinde kurumsal yönetim uyum raporuna yer vermeleri mecburiyeti getirilmiştir. Yine İMKB Yönetim Kurulunun almış olduğu bir karar doğrultusunda İMKB bünyesinde Kurumsal Yönetim Endeksi oluşturulmuş ve bu endekse kurumsal yönetim derecelendirme notu 10 üzerinden en az 6 olan şirketler kabul edilmişlerdir. Şirketleri teşvik maksadıyla da kurumsal yönetim endeksinde olan şirketlere kotta kalma ücretinde %50 indirim uygulanmaktadır.

2001 yılında kurulan Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu bünyesinde 2005 yılında kurumsal yönetim komitesi oluşturularak tüm şirketlerde kurumsal yönetim prensiplerinin kavram ve içerik olarak bilinirliğini

arttırmak, uygulamasını sağlamak yönünde çalışmaları devam etmektedir

Kurumsal Yönetim, “ Bir şirketin hak sahipleri ve diğer ilgi gruplarının da (bunun içinde kamuda vardır) menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde mali kaynakları ve insan kaynaklarını kendisine çekmesini, verimli çalışmasını ve bu sayede de hissedarları için uzun dönemde ekonomik kazanç yaratarak istikrar sağlamasını mümkün kılan kanun, yönetmelik ve ilgili gönüllü özel sektör uygulamalarının bileşimidir.”

Kurumsal Yönetim, uygulamada gönüllülük esasına dayalı olmakla beraber halka açık şirketler için “ Uygula yada Uygulamıyorsan Açıkla” mecburiyetini getirmiştir.

İşletmelerde muhasebenin üretmiş olduğu raporlamalar ilgi gruplarının beklentilerini karşılaması için dünya genelinde muhasebenin aynı dili kullanması yönünde değişik çabalar sürdürülmeye başlanmıştır.

Finansal tabloların hazırlanmasıyla ilgili çalışmaların gelişim süreci eski olmakla birlikte ABD’lerinde 1929 tarihinden sonra önemli adımlar atılmış ve şirketlere ortaklarına bilançoların yanı sıra ek olarak gelir tablosu da vermeleri yasal zorunluluk haline getirilmiştir..

Amerika Birleşik Devletlerinde ve Avrupa da 1980 yıllardan itibaren başlayan çalışmalar, dünya ekonomisindeki hızlı küreselleşme ve bilginin etkin kullanımı ve şirketlerin faaliyet alanlarını kendi ulusal düzeylerinden uluslar arası düzeye taşımaları, yeni yatırım alanları aramaları, şirketlerin üretmiş oldukları finansal bilgilerin karşılaştırılabilir ve anlaşılır olması tartışmalarını da başlatmıştır.

ABD’lerinde muhasebe mesleğini ve bu konuda bir takım standartlar koyacak olan meslek birliklerinin hızla gelişmiş olması muhasebe standartları üzerinde çalışan bir takım kurulların oluşumunu da sağlamıştır.

Bu kurullardan birisi olan Uluslar arası Muhasebe Standartları Kurulu, hazırlamış olduğu muhasebe ve raporlama standartlarıyla ÷lkeler arasında yakınsama çalışmalarına hız vermiştir. Bu standartları benimseyen ve ulusal muhasebe standardı olarak kabul eden ÷lke sayısı günümüzde azımsanmayacak kadar çoğalmıştır.

Türkiye’de bu çalışmaları önceleri T.C. Maliye Bakanlığının vergi amaçlı olarak yürütmüştür. 1992 yılında yayınlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğı ile işletmelerin muhasebelerinde kullanacakları Tek Düzen Hesap Planı, Temel Kavramları, Muhasebe Politikalarının Açıklanması, Mali Tabloların İlkeleri, Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması işleyişıyle ÷lkemizde işletmelerce kullanılan ortak bir muhasebe dilinin sağlanmasına çalışılmıştır.

Ancak Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğı’nin ölçme ve değerlendirme konularında, hesap planında uluslar arası muhasebe standartlarına uyumlu düzenlemeler getirememiş olması işletmelerimizin üretmiş oldukları finansal tablolarının uluslar arası karşılaştırılabilirliğini kısıtlamaktaydı.

Sermaye Piyasası Kanununa eklenen bir madde uyarınca Türkiye’de bu konudaki çalışmaları yapmak üzere değişik kurum ve kuruluşlardan 9 temsilcinin yönetim kurulunu oluşturmasıyla Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kurulmuştur.

TMSK’ nun ana görevi; işletmeler tarafından hazırlanan denetlenmiş ve onaylanmış finansal tablolarının ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, karşılaştırılabilir, ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesini ve benimsenmesini sağlamak amacıyla kamu yararı da gözetilerek ulusal muhasebe standartları tespit etmek ve yayınlamaktır.

TMSK, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ile yapmış olduğu telif anlaşması gereğince UFRS’ler le uyumlu olacak şekilde UFRS setini aynen tercüme ederek yayınlamıştır. Bu gün birçok güncellemenin yapıldığı bu seti Halka açık şirketlerimizin yanı sıra bir çok işletmemiz de kullanmaktadır.

Finansal tablo kullanıcıları, işletmeler hakkında sağlıklı, güvenilir, anlaşılır, maliyetsiz ve zamanında bilgi sahibi olmak istemektedirler. Bu ise; işletmelerin finansal tabloları ve dipnotlardaki açıklamaları ile mümkündür.

Birinci bölümde halka açık şirketlerde kurumsal yönetim konusu incelenmekte konunun önemi üzerinde durularak, kurumsal yönetim anlayışının mekanizmaları, kurumsal yönetimin temel ilkeleri, tarihçesi ve Türkiye de kurumsal yönetim çalışmalarının süreçleri üzerinde durulmuştur.

İkinci bölümde TMS 1'e göre finansal tabloların sunuluşu standardı, standardın amacı, finansal tablolara ilişkin genel kurallar ve finansal tabloların yapısı ve içeriği üzerinde ve tam bir finansal tablolar setinde bulunması gerekli tablolar hakkında bilgi verilerek finansal tabloların ayrılmaz parçası olan ve özellikle finansal tablo kullanıcıları için çok çok önem arzeden dipnotlarda açıklanacak bilgiler üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde ise Ülkemizin önde gelen sanayi kuruluşlarından olan Arçelik Anonim Şirketinin düzenlemiş olduğu konsolide finansal tabloları ve bunlara ait dipnotlarda yapmış oldukları açıklamalar Türkiye Muhasebe Standartları çerçevesinde incelenmeye çalışılmıştır.

Firmalar ve kurumlar toplumların bir aile kadar temelini teşkil ediyorlar, bir anlamda şirketlerin meydana getirmiş oldukları maddi zenginlikler aynı zamanda içinde bulundukları toplumunda zenginliği anlamına gelmektedir. Şirketleri yönetim kurulları yönetirler, yönetim kurulları geleceği şekillendiren kurullardır.

Bir şirketi yönetmek bir çok bilgiyi özümsemeyi gerektirir şirketlerin iyi yönetilmesi şirketlerin muhasebelerinin hazırlayacakları tüm raporlarında iyi olacağının kanıtıdır. Muhasebe standartlarının uygulanmasında karşılaşılan en önemli sorunların başında işletmelerin işlem ve olaylarının kayda alınması, ölçümlemesi ve raporlanması gelmektedir.

Bu tez çalışmasında amaç, şirketlerin finansal tablo kullanıcılarına sunacakları finansal tablolarının TFRS'lere uyumlu hazırlanmasının yanında şirketlerin ve yöneticilerinin kurumsal yönetim ilkelerine uymalarının önemli olduğuna işaret etmektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURUMSAL YÖNETİM

1.HALKA AÇIK ŞİRKETLERDE KURUMSAL YÖNETİM

İktisadi hayatın vazgeçilmez unsurları olan anonim ortaklıklar büyüyüp geliştikçe faaliyetlerini sürdürebilmek için daha çok üretime ve üretmiş oldukları mal ve hizmetleri de daha geniş kitlelere ulaştırmaya başlamışlardır.

Bütün bu çalışmalar için, kendi kaynaklarının yetmemesinin doğal sonucu olarak yeni kaynaklara da ihtiyaç duymuşlardır. Mal ve hizmet üretiminde büyüyen bu şirketlerin aynı zamanda ortaklık yapısı ve yönetimi farklılaşmış ve yönetimde profesyonellerin bulunması yeni bir yönetim anlayışını da ortaya çıkarmıştır.

Halka açık anonim ortaklıkların hissedarlarına ve diğer menfaat sahiplerine en yüksek faydayı sağlayacak ve eşit muamele yapılacak biçimde yönetilmelerini amaçlayan “Kurumsal Yönetim” veya İngilizce deyiimi ile “Corporate Governance” Günümüzde, İş ve yönetim dünyasında üzerinde en çok durulan ve tartışılan konulardan biri olmuştur. (Şehirli, 1999: 2).

Amerika ve Avrupa da meydana gelen şirket skandallarından sonra Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), 1998 yılında bir çalışma grubu oluşturdu. Bu çalışma grubunun bağlayıcı olmamak kaydıyla belirlemiş olduğu bir takım kurumsal yönetim ilkeleri 1999 yılında yapılan OECD bakanlar kurulu toplantısında kabul edilerek onaylandı.

Bu ilkeler esasen hisseleri borsada işlem gören şirketlere odaklı olmakla beraber hisseleri borsada işlem görmeyen ve kamuya ait şirketlerde de uygulanmasının faydaları yine bu çalışmada vurgulanmaktadır. (Doğan, 2007:

67-68-69).

OECD, 2002 yılında daha önce belirlenmiş olan ilkeleri ve karşılaştıkları problemleri de ortaya koyarak kapsamlı bir çalışma başlatmış ve oluşan taslak kamuoyunun da görüşüne sunularak gerekli tartışmalardan sonra 2004 yılında revize ilkeler yayınlanmıştır.

Ülkemizde de halka açık şirketlerin faaliyetlerini düzenleyen Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) 2003 yılında OECD ilkelerini temel alarak “Kurumsal Yönetim İlkeleri” “ yayınlamış ve 2004 yılında OECD’nin de yaptığı revizeyi dikkate alarak değişiklikler yapmıştır. (Doğan, 2007: 82).

1.1. Kurumsal Yönetim Kavramı ve Önemi

Sermaye piyasalarının oluşması ekonomik hayatın vazgeçilmez oyuncularını olan farklı sanayi kollarında faaliyette bulunan şirketleri hisse senetlerini halka arz ederek sürekli artan sermaye ihtiyaçlarını yeni, yeni hissedarların tasarruflarıyla karşılamaya yöneltmiştir.

Sermaye şirketlerinin tüzel kişiliğe sahip olmaları, ortaklık yapılarının esnekliği ve ortak olmak ve ortaklıktan çıkmanın kolay olması, sermaye sahipleri ile yöneticilerinin ayrı, ayrı kişiler olmasından dolayı büyük çaplı sermaye birikimlerini bünyelerinde toplayabilmektedirler.

Halka açık şirketlerde sermayeyi oluşturan payların mülkiyetinin dağılmış olması, şirkette payları bulunan hissedarların profesyonel şirket yöneticilerinin çalışmalarını yeterince denetleme gücüne sahip olamamaları, halka açık şirketlerin yönetilmesinde ciddi sorunlar ortaya çıkarmıştır.

Bu ise yöneticilerin şahsi menfaatleri, hırsları veya kötü yönetimiyle şirket varlıklarının yanlış kullanılmasına yol açabilmektedir.

Birden çok ortağın yatırımlarını yönlendirdiği çok ortaklı anonim şirketler mülkiyet yapıları nasıl olursa olsun kurumsal yönetim tartışmalarının başlangıç noktasında bulunmaktadır.

Bu tip işletmelerde şirket üzerinde hak sahibi olan Yatırımcıların (kaynak sağlayıcılar) sağlamış oldukları kaynak ve sahibi oldukları haklar ile orantısız bir güce sahip olmamaları kurumsal yönetim çalışmalarının çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu anlamda kurumsal yönetim, şirketi yönetenler ile şirkete kaynak sağlayanlar ve diğer menfaat sahipleri arasındaki ilişkilerin düzenlenmesini kapsamaktadır. (Deloitte, 2006: 4).

Şirket yönetimi,

Belli amaçlara ulaşabilmek için, Planlama, Örgütlenme, Yürütme, Koordinasyon, Denetim, gibi faaliyetlerin yerine getirilmesini ifade ederken.

Kurumsal yönetim,

“ Faaliyetlerin yerine getirilmesinde menfaat gruplarının (Hissedarlar, Yatırımcılar, Borç verenler, Müşteriler, İşçiler, Tedarikçiler, Kamu, v.b.) çıkarlarının şirketin örgütsel amaçlarına nasıl yansıtılacağı, nasıl ve ne şekilde tatmin edileceği ile ilgilenmektedir. Kurumsal Yönetim tüm yönetim fonksiyonlarını da ihtiva eden ancak bununla sınırlandırılmamış bir çatı kavramdır.” (Deloitte, 2006, s.4).

Kurumsal Yönetim, şirketlerin:

- a Yerli/yabancı sermayeyi ve insan kaynaklarını kendisine çekmesine,
- b Etkin, sürdürülebilir ve devamlılık arz eden performans göstermesine,
- c Belirlenen hedeflerine ulaşmasına,
- d Yasal zorunlulukların ve toplumsal beklentilerin yerine getirilmesine,
- e Sosyal sorumluluk almalarına,

- f Sağlık, güvenlik ve çevre şartlarının korunması, Farklı kùltùrlere saygı,
- g Çocuk işgücü çalıştırmada dahil çalışma standartları kanununun uygulanması,
- h Sùrdùrùlebilir gelişme,
- i Serbest piyasa ekonomisi ve yapılarının toplumsal ve siyasi sistemlerin demokratikleştirilmesi ile desteklenmesine ve gönüllü özel sektör etik kurallarının oluşturulması çabalarına katkı sağlamaktadır.

1.1.1. Kurumsal Yönetimin Önemi

Kurumsal Yönetim, kuvvetler ayrılığı prensibi olarak da tanımlanabilen “İyi Yönetişim” şirket içindeki demokrasinin farklı kesimler arasındaki güç dengesinin kurulmasına katkıda bulunabilir.

Kurumsal yönetim düzenlemeleri sermayeyi temsil eden hissedarlar ve yönetimi temsil eden yöneticiler ve yöneticilerin denetlenmesini sağlayan yönetim kurulu, tedarikçiler ve daha geniş manada diğer menfaat grupları arasındaki ilişkileri düzenler. Bütün bu ilişkilerin adil, şeffaf, hesap verebilir, sorumluluk duygusuyla dengeli bir biçimde düzenlenmesi şirketin sağlıklı bir yapıda çalışmalarını sürdürmesini sağlayacaktır.

1.2. Kurumsal Yönetimin Genel Tarihi Süreci

Kurumsal yönetim anlayışının başlama ve gelişim süreci özellikle ekonomik krizler ve şirket skandallarıyla örtüşmektedir. ABD’ de kurumsal yönetim konusu ilk olarak iş dünyasına güven unsurunu getirmek amacıyla

1929 krizinden sonra gündeme gelmiştir. Kurumsal yönetim konularının ABD, Avrupa ve Japonya’da 19. Yüzyılın başından itibaren yaygın olarak bazı çalışmaların varlığı bilinmekle beraber, kurumsal yönetim ifadesi yaygın olarak 1980 ler den itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Hele 1990 yılından itibaren de kurumsal yönetim finansal piyasalarla ve finansla ilgili herkesin gündeminin başına yerleşmiştir.(Sakarya, Özmen, 2008: 109).

İngiltere’de meydana gelen şirket skandalları, iflaslar, yolsuzluklar kurumsal yönetim çalışmalarında bir takım standart geliştirme çabalarını doğurmuş ve bu konuda bir kilometre taşı kabul edilen Sir Adrian Cadbury başkanlığındaki bir komite tarafından hazırlanan ve 1992 yılında yayımlanan “ Kurumsal Yönetimin Finansal Boyutu” isimli rapor bu alandaki ilk geniş kapsamlı düzenleme ve çalışma olmuştur. Sir Richard Greenbury, 1995 yılında “ Yöneticilerin Hakkının Verilmesi” adıyla bir rapor yayımlamıştır. Bu raporda yöneticiler ve hissedarlar arasındaki ilişkilere değinilmektedir. 1998 de Cadbury Raporunun kapsamını iç denetimi de içerecek bir şekilde genişleten “Hempel Raporu” olarak da bilinen “ Kurumsal Yönetim Raporu” adlı bir belge yayımlanmıştır. (Doğan, 2007: 55-56).

1999 yılında OECD Bakanlar Kurulu tarafından OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri onaylanmış ve bu ilkeler, dünya genelinde karar alıcılar, yatırımcılar, ve diğer hissedarlar açısından uluslar arası bir referans kaynağı haline gelmiştir.

Bu ilkeler hem kurumsal yönetim olgusun gündemde tutmuş ve hem de gerek OECD ye üye veya üye olmayan ülkeler içinde yasama ve düzenleme inisiyatifleri için bir yol gösterici olmuştur.

1.3. Türkiye’deki Tarihi Süreç ve Çalışmalar

Türkiye kurumsal yönetim alanındaki çalışmalara diğer ülkelerden geç başlamıştır. Bununla beraber dünyadaki en iyi uygulama örneklerinden ve

yapılan düzenlemelerden yararlanıldığı için bu ülkelerle aramızdaki fark hızla kapanmaktadır.

Türkiye’de kurumsal yönetim ilkeleri SPK tarafından oluşturulmuştur. Bu ilkelerin oluşturulmasında OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri esas alınmıştır. Bunun yanında Türkiye’nin kendine özgü koşulları da göz önüne alınmıştır.

Teknolojik imkanlar sayesinde artık etkileşim ve iletişim öyle bir boyuta gelmiştir ki, dünyanın her yerinden ve her alana yatırım yapmak, ortaklık kurmak mümkündür. Halka açık anonim ortaklıklar, fon arzında bulunan yatırımcıların isteklerini göz ardı edememektedirler. Yatırımcıların bu istekleri uluslararası bir takım kuruluşlar tarafından dile getirilerek, bazı belirleyici kurallar ve standartlar oluşturularak yatırımcılarla fon talep eden şirketlerin bu standartlar üzerinde yaklaşma sürecini hızlandırmışlardır.

Günümüz anonim şirketlerinden yatırımcıların talebi ise; haklarının ortaklık işleyişi içinde en üst düzeyde korunmasıdır. Yönetimde kurumsallaşmadır. Yani kurumsal yönetim anlayışının tesis edilmesidir. (Paslı, 2004: 335-336).

1.3.1. TÜSİAD’ın Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları

TÜSİAD, Kurumsal Yönetim Çalışma Grubu OECD’nin 1999 yılında yayınlamış olduğu “Kurumsal Yönetim İlkeleri” ni ve Türkiye şartlarını da dikkate alınarak 2002 yılında “ Kurumsal yönetim en iyi uygulama kodu” isimli bir çalışma olarak yayınlamıştır.

1.3.2. SPK'nun Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları

Sermaye Piyasası Kurulunda 2003 yılında halka açık şirketler için uyulması tavsiye niteliğinde olan " Kurumsal Yönetim İlkeleri" ni açıklamış, ancak 2004 yılında yeni bir düzenleme ile revize etmiştir.

Halka açık anonim şirketler bu kurumsal yönetim ilkelerine ne derecede uymakta olduklarını ve uymadıkları hususların ve gerekçelerinin neler olduğunu hazırlayacakları faaliyet raporlarında açıklamakla yükümlü tutulmuşlardır. "Uygula, uygulamıyorsan açıkla" prensibi olan bu yaklaşım halka açık anonim şirketlerde kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasının teşviki açısından oldukça önemli bir gelişmedir. (Sakarya, Özmen, 2008: 111).

Bir diğer düzenleme de Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayınlanan Seri VIII ve No: 40 sayılı Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği 2003 yılında gerekli çalışmalar sonrasında duyurulmuştur. Bu tebliğden sonar kurulmakta olan derecelendirme kuruluşları tarafından Kurumsal Yönetim derecelendirme notu verilen şirketlerin gelişmiş sermaye piyasalarında olduğu gibi yatırımcıların daha çok ilgi ve desteğini kazanmışlardır.

Sermaye Piyasası Kurulunun önemli bir adımı da 2004 tarihli kurul kararı ile halka açık şirketlerde olmak üzere ve sonrasında da tüm şirketlerde yaygınlık kazanması amacıyla şirketlerin faaliyet raporlarına ek olarak "Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu" hazırlama ve yayımlama mecburiyeti getirmesidir. Böylece şirketlerin tamamlamış oldukları faaliyet dönemi finansal tablolarının, faaliyet raporunun yanında yatırımcılara ve hissedarlara ve diğer ilgi gruplarına bilgilenmesi için şirketin kurumsal yönetim performansının da duyurulması sağlanmış oldu.

1.3.3. İMKB'nin Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları

Kurumsal yönetimi teşvik edici başka bir gelişmede yine İMKB'nin Kurumsal Yönetim Endeksini oluşturması olmuştur. İMKB da işlem gören halka açık şirketlerin dahil olacağı “Kurumsal Yönetim Endeksi” oluşturulmuş, İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi Temel Kuralları isimli metin 23.02.2005 tarih ve 237 sayılı genelge ile yayımlanarak kamuoyuna duyurulmuştur. İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi 31 08. 2007 itibariyle İMKB–100 endeksinin yanı sıra yayınlanmaya başlamıştır. Bu gün derecelendirme notu en az 7 olan şirket sayısı 29’ dur.

İMKB “Kurumsal Yönetim Endeksi” içinde kalan şirketlere “Kotta Kalma” yada “Kayıta Kalma” ücretlerinde %50 indirim yapmaktadır.

1.3.4. BDDK'nun Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları

19.10. 2005 tarihinde 5411 no’lu Kabul edilen Bankacılık Kanunu ile “Kurumsal Yönetim” kavram ilk defa kanuni bir düzenleme ile alınmıştır. Kanunun 22. Maddesiyle başlayan üçüncü kısmı “Kurumsal Yönetim” başlığını taşımakta, banka yönetimine iç ve dış denetime, mali ve finansal raporlamaya ait kurallar bu kısımda bulunmaktadır.

1.3.5. TMSK' nun Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları

Ülkemizde muhasebe ve finansal raporlamaya ilişkin çok başlılığa son vermek amacıyla 4487 sayılı kanunla Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) kurulmuş ve bu güne kadar da 1 adet Kavramsal Çerçeve, 38 adet

standart ve 26 adet yorumdan ibaret olan Türkiye Muhasebe Standartları setini yayınlamıştır.

Dünyanın birçok ülkesinde işletmeler tarafından hazırlanan finansal tablolar, ülke dışındaki finansal tablo kullanıcılarının da bilgi ihtiyacını karşılamak için hazırlamakta ve sunulmaktadır.

Uluslararası finansal raporlama esaslarının dünya ile entegre olarak uygulanabiliyor olması halka açık şirketlerimizin pay sahipleri tarafından tüm şeffaflığıyla takip ediliyor olması kurumsal yönetim anlayışının yerleşmesine katkıda bulunacaktır.

1.3.6. KYD'nin Kurumsal Yönetimi Geliştirici Çalışmaları

Kurumsal Yönetim'in, Türkiye'de özel ve kamu bütün kurumlarca ana ilkeleriyle benimsenmesi, yerleşmesi ve doğru uygulanması için önderlik ve yol göstericilik yapmak; Kurumsal Yönetim'in Türkiye'de sürekli gündemde kalması için çalışmalar yapmaktadır. En temel sorunlardan başlayarak en güncel ve çağdaş uygulamaların tartışılarak kurumların yönetimlerine ve paydaşlarına tanıtılması çalışmaları

1.4. Kurumsal Yönetim Mekanizmaları

Kurumsal yönetim mekanizmaları şirket içi mekanizmalar ve şirket dışı mekanizmalar olarak iki esasta toplanmaktadır. Şirket yönetim kurullarının oluşturulması, çalışma metotlarının belirlenmesi, performans değerlendirilmesi, hissedarların, menfaat gruplarının ve diğer ilgi gruplarının haklarının korunması kurumsal yönetim mekanizmaları kapsamındadır.

1.4.1. Şirket içi Mekanizmalar

Yönetim Kurulu Yönetim kurulu ile alakalı kurumsal yönetim tedbirleri yönetim kurulunun yapısı ve süreci ile alakalıdır. Üye sayısı, başkan ve CEO'nun aynı kişi olup olmadığı, üyelerin yönetimden bağımsız olup olmadığı, gibi hususları ele almaktadır.

Ortaklık Yapısı Günümüzde şirketlerin ortaklık yapısını belirleyen hissedarlar ve kurumsal yatırımcılardır.

Yöneticilerin Ücreti Yöneticiler hissedarların refahlarının artırılmasını sağlarken kendi refahlarının da artmasını beklemektedirler. Üst düzey yöneticiler ile hissedarların çıkar çatışmasını önlemede en önemli araç, performansa dayalı ücret ve ikramiye ödemeleri yapılmasıdır.

Yatırımcı İlişkileri Şirket yönetimi, aracı kurumlar, büyük kurumsal yatırımcılar, arasındaki ilişkileri yatırımcıların yatırım analistleri sağlamaktadır.

1.4.2. Şirket Dışı Mekanizmalar

Şirket Satın Alımları (Ele geçirme) Başarısız yönetim kararları sebebiyle veya yönetim ve yönetici zafiyeti ile hisse senetlerinin değeri düşen şirketler daima ele geçirme tehdidine karşı açık olmuşlardır.

Yönetici Piyasası Her yöneticinin şirkette çalışan ast ve üst yöneticilerin performanslarında çıkarları vardır. Bu piyasada ücretler belirlenirken veya alternatif ve yeni iş fırsatları sunulurken yöneticilerin geçmişteki performansının göz önünde bulundurulduğu bir gerçektir. (Doğan, 2007: 20).

Ürün Piyasası Ürün piyasası ve ürün piyasasındaki rekabet, yöneticisi olduğu şirketlerin yaşayabilmesini sağlamak için yöneticileri daha verimli ve

daha örgütlü çalışmaya yöneltmiştir.

Yasal Sistem Şirketler faaliyette bulundukları ülkenin, şehrin belirlemiş olduğu kanun, yönetmelik, tebliğ, ruhsat, gibi yetkili kurum ve kuruluşlarının yayınladığı düzenlemelere uymak mecburiyetindedirler Bu düzenlemeler şirketlerin verimlilik, kar dağıtımı, işçi çalıştırma, denetim, maliyet, gibi faktörleri üzerine etki yaparlar.

Aktif Hissedarlık (Eylemci Hissedarlık) Türkiye’de fazla gündemde olmamakla beraber sermaye piyasalarının gelişmesiyle hissedarların, kişisel birikimlerinden yararlanmak için, kurumsal yatırımcıların yönetiminde danışman veya yönetici şeklinde bulunan, konusunda deneyimli ve uzman kişiler yönetime tavsiye ve rapor sunarak yönetim kurullarını başkanlarını veya CEO’larını hissedar görüşlerine uygun hareket etme yönünde teşvik etmekte ve kontrol altına aldıkları bilinmektedir.

1.5. Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri

Kurumsal Yönetim anlayışının üzerinde durduğu ana ilkeler ortaklık yönetim profili oluşturmada modern kurumsal yönetim anlayışının olmazsa olmazıdır. Bunlar:

- 1- Hakkaniyet (Eşitlik- Dürüstlük İlkesi),
- 2- Şeffaflık (Kamuyu Aydınlatma İlkesi),
- 3- Hesap verebilme (İç Sorumluluk İlkesi),
- 4- Sorumluluk (Dış Sorumluluk İlkesi),

Hakkaniyet ilkesinin yerleşmesi için pay sahipleri, azınlık olsun veya çoğunluk olsun yabancı pay sahipleri de dahil olmak üzere tüm pay sahiplerinin haklarının yeterli ve gerekli şekilde korunması, dürüstlük kurallarına aykırı olarak

bir ayırım yapılmaması şartını aramaktadır

Hissedarlar şirketin yasal olarak tanınmış ve bölünebilir hisselerinin sahibi sıfatıyla aynı zamanda mülkiyetinde sahibidirler, dolayısıyla şirketteki çıkarlarını sürdürme ve elden çıkarma hakkına sahiptirler.

Bu ilke, şirket yönetiminin almış olduğu kararlarda sadece mülkiyet hakkı bulunan hissedarların değil, tüm diğer ilgi gruplarının da menfaatlerini dikkate alması anlamına gelmektedir.

Şeffaflık veya kamuyu aydınlatma, ortaklık yönetiminde işlemlerin tamamının tüm ilgililerin bilgisi dâhilinde gerçekleşme hadisesidir. Ortaklığa sermaye çekmenin, güven duymanın en temel şartıdır.

Mali durum, şirket hedefleri, performans, mülkiyet, yönetim yapılarının açık, anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir olması, öngörülebilir risk faktörlerinin açıklanması. Tüm bilgilerin olması gereken zamanda kamuya açıklanması, (çalışanlar ve diğer paydaşlarla ilgili konular) ilgililerin bilgilere ulaşmasının maliyet içermemesi, Uluslararası genel kabul görmüş standartlara uyulmasının sağlanması, (mali tabloların sunumu ve denetimi)

Hesap verebilirlik, (İç sorumluluk) yönetimle, ortaklığın pay sahiplerinin menfaatlerinin her zaman aynı olmaması bu ilkenin belirlenmesi mecburiyetini doğurmuştur. Yöneticilerin görev ve sorumluluklarının açık bir şekilde düzenlenmesi, pay sahipleri ile olan ilişkilerin belirli kurallara ve önceliklere bağlanması, sistemin objektif şartlar altında sıkı bir şekilde denetlenmesi, şirket yöneticilerinin beklenmedik karar almalarının önlenmesi, yöneticilerin görevlerini yerine getirmedeki başarı ve eğitim düzeyleri, o ortaklığın verimliliğinin ve performansının belirleyicisi durumundadır.

Sorumluluk, (Dış sorumluluk) anonim ortak yöneticilerinin pay sahipliği dışında kalan ancak şirket faaliyetlerinin yapılmasından olumlu yada olumsuz etkilenen diğer tüm ilgi gruplarına karşı da sorumlulukları vardır. Bu ilgi grupları

kısaca; işçiler, müşteriler, tedarikçiler, muhtemel pay sahipleri, devlet gibi tüm ilgililer. Ortaklık yöneticileri bu menfaat gruplarının da isteklerini yerine getirme kaygısı taşımalıdır. Dış sorumluluk aynı zamanda anonim ortaklığın sosyal rolünü de ön plana çıkarır. (Tuzcu, 2004:19-25).

İKİNCİ BÖLÜM

TMS 1 FİNANSAL TABLOLARIN SUNULUŞU STANDARDI

1. STANDARDIN AMACI VE KAPSAMI

“TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu” Standardı, işletmelere 31.12.2005 tarihinden sonraki hesap dönemlerinde uygulanacağı hususu ilk olarak TMSK tarafından 16.01.2005 tarih ve 25702 sayılı resmi gazetede yayınlanarak bildirilmiştir.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarında oluşan değişikliklere paralel olarak 12.04.2006, 15.07.2007, 13.08.2008, 29.07.2009 tarihlerinde güncellenmiş ve son değişiklik ise 27.04.2010 tarihinde yapılmıştır.

Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı (TMS1) diğer standartların uygulamalarına rehber özelliği taşımasının yanı sıra standartlarda belirtilen Bilanço, Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosuna ait düzenlemeler ve genel şekil standardı getirmektedir. (Karapınar, Zaif, 2006, sayı: 36).

Ancak, işletmelere finansal tablolarını asgari hangi şekil koşullarına göre düzenlemeleri konusunda genel bir çerçeve sunmakla beraber her bir tablo için şekil formatı ve model önerisinde bulunmak yerine işletmelerin karlılık durumu ve finansal yapılarıyla alakalı bilgilerinin finansal tablolarında anlaşılır ve karşılaştırılabilir sunuluşunu sağlamaktadır. Tüm işletmeler için düzenlenmesi ve yayınlanması zorunlu olan finansal tablolar bu standart tarafından belirlenmektedir.(Remzi Örtten “v.d.” 2009: 13).

Bu standart genel amaçlı finansal tabloların sunuluşu standardı olarak da tanımlanmaktadır. Burada amaç, yatırımcıların, muhasebe meslek mensuplarının ve diğer finansal tablo kullanıcılarının beklentilerini karşılamak bunun yanında da diğer ülkelerin uygulamalarındaki standartlarla yakınsamayı sağlamak ve ortak bir muhasebe standardı setinin oluşmasını sağlamaktır.

1.1. Standardın Amacı

TMSK tarafından yayınlanan ve bu güne kadar da en çok değişiklik yapılan Finansal Tabloların Sunuluşu Standardının (TMS1) amacı madde 1’ de şu şekilde ifadesini bulmuştur.

“Bu Standardın amacı, işletmenin genel amaçlı finansal tablolarının önceki dönemin finansal tablolarıyla ve diğer işletmelerin finansal tablolarıyla karşılaştırılmasına olanak verecek biçimde sunulması için gerekli olan temel unsurları açıklamaktır. Bu amaca ulaşmak için Standart, finansal tabloların sunuluşuyla ilgili genel kuralları, yapıyla ilgili açıklamaları ve içerikle ilgili asgari koşulları ortaya koyar.” (TMSK, 2008: 233).

Standart finansal tabloların sunuluşuyla ilgili genel kurallar kapsamında her bir tablo için ayrı bir format veya model teklif etmek yerine özellikle işletmenin karlılık ve finansal yapısına ait bilgilerin anlaşılır ve karşılaştırılabilir sunuluşunu amaçlamaktadır.

Çünkü karar alıcıların kararlarını etkileyecek bilgi önemli kabul edilmekte ve farklı işletme yapılarıyla ekonomik düzeyi farklı bilgilerin karar alıcılara doğru, güvenilir ve masrafsız iletilmesi hedeflenmektedir.

İçerikle ilgili asgari koşulları da belirlerken standart, finansal tablo kalemlerinin sıralamasındaki temel mantığı ve açıklanması gereken asgari bilgileri belirterek ve önemlilik kavramını dikkate alarak gerekli olan bilgileri belirlemeyi ve ortaya koymayı işletme yönetimine bırakmıştır. Burada temel kavram “Önemli Bilgi Kavramı” olmaktadır. Finansal tablo kullanıcılarının kararlarını etkileyecek bilgi önemli kabul edilmekte ve bu bilgilerin finansal tablo içerisinde ve dipnotlarda açıklanmasının sağlanması hedeflenmektedir. (Remzi Örtten “v.d”, 2009: 13).

1.2. Standardın Kapsamı

TMSK tarafından belirlenen TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu standardı işletmelerin düzenleyecekleri genel amaçlı finansal tabloların sunuluşuna ait esasları düzenlemektedir. Genel amaçlı tablolar ise tam bir finansal tablolar setinde sayılan Finansal Durum Tablosu (Bilanço), Kapsamlı Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu, Nakit Akış Tablosu ve bunlara ait dipnotlardan oluşmaktadır. Genel amaçlı finansal tablolar finansal tablo kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılayan tablolardır. Finansal tablolarla birlikte sunulan ve finansal tablolardaki unsurlara ait dipnotlar finansal tablo kullanıcıları için çok önemlidir.

Özel amaçlı finansal tablolar belirli konuda ve istek halinde hazırlanan tablolar olduğu için standardın kapsamı dışındadır. Standartta, özel teşebbüsler ve kamu iktisadi kuruluşları da dahil olmak üzere kar amacı güden işletmeler dikkate alınarak TMS 1 4. maddesinde düzenlemeler yapılmıştır. Bu çerçevede bireysel finansal tablolar ile konsolide finansal tablolar sunan işletmeler standardın kapsamı içinde yer almaktadır. (Özerhan, Yanık, 2010: 33).

1.3. Finansal Tabloların Amacı, Kapsamı ve Finansal Tablolara ilişkin Genel Kurallar

TMSK tarafından yayınlanan TMS 1 Finansal Tabloların sunuluşu standardında işletmelerin düzenleyecekleri finansal tabloların amacı, kapsamı, tam bir finansal tablolar setinde hangi tabloların bulunacağı belirtilmiştir.

TMS 1’de finansal tabloların hazırlanması ve sunumunda uyulması gereken kurallara yer verilmiştir. (Özerhan, Yanık, 2010: 33).

1.3.1. Finansal Tabloların Amacı

Finansal Tabloların amacı TMS 1 madde 9 'da şu şekilde tarif edilmektedir “ Geniş bir kullanıcı kitlesinin ekonomik kararlar almasında yardımcı olmak amacıyla işletmenin finansal durumunun ve finansal performansının biçimlendirilmiş sunumudur.”

Finansal tablolar, yöneticilerin kullanımlarına bırakılan kaynakları işletmenin faaliyetlerinde ve hissedarlara kar sağlamada hangi etkinlikte kullandıklarını da gösterir.

Finansal Tablolar bu geniş kullanıcı kitlesinin faydalı kararlar almasına yardımcı olma ve önemli ve güvenilir bilgi sağlaması için işletmeyle ilgili şu bilgileri de sunar: (TMSK, 2008: 235).

- 1- Varlıklar
- 2- Borçlar
- 3- Öz kaynaklar
- 4- Gelirler ve Giderler (Karlar ve Zararlar dahil)
- 5- Ortakların ortak olmaları sebebiyle yaptıkları katkılar ve ortaklara yapılan dağıtımlar
- 6- Nakit akışları.

İşletme ile ilgili finansal tablolardaki bu bilgiler dipnotlardaki diğer bilgilerle birlikte geniş kullanıcı kitlesinin işletmenin gelecek dönemlerdeki nakit akışlarını, işletmenin borç ödeme gücünü, kısa vadeli borçlarını karşılamasını tahmin etmelerine yardımcı olur. (Özerhan, Yanık, 2010: 34).

1.3.2. Finansal Tabloların kapsamı

Finansal tablo kullanıcılarının işletme faaliyetleri hakkında gerçeğe uygun bilgi sahibi olmaları için TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardında da ifadesini bulan tam bir finansal tablolar seti şu unsurlardan oluşmaktadır.

- 1- Dönem sonu finansal durum tablosu (Bilanço),
- 2- Döneme ait kapsamlı gelir tablosu (Gelir, Gider Tablosu),
- 3- Döneme ait özkaynak değişim tablosu,
- 4- Döneme ait nakit akış tablosu,
- 5- Önemli muhasebe politikalarını özetleyen dipnotlar ve diğer açıklayıcı notlar.

İşletmeler, tam bir finansal tablolar setinde bulunan ve düzenlemek zorunda oldukları tabloların hepsini eşit önem ve derecede sunmak zorundadırlar. (Özerhan, Yanık, 2010: 35).

1.3.3. Finansal Tablolara İlişkin Genel Kurallar

Finansal tablolar, kullanıcılarının bilgi ihtiyacını karşılayan ve karar almalarında fayda sağlayacak bir şekilde işletmenin faaliyetlerinde belirli bir dönem aralığındaki finansal durumu, yöneticilerinin performansı, nakit akışı hakkında bilgi veren tablolardır.

TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardında işletmelerin düzenleyecekleri finansal tabloların taşıması gereken genel kurallar belirlenmiş ve standart bu kuralları ayrıntılı bir şekilde ele almıştır.

İşletmeler tarafından hazırlanacak olan genel amaçlı tabloların düzenlenmesinde uyulması gereken genel kurallar şu başlıklar altında toplanmıştır. (Özerhan, Yanık, 2010: 35).

1- İşletmenin düzenleyeceği finansal tablolar işletmenin finansal durumunu, performansını ve nakit akışlarını gerçeğe uygun olarak sunmalıdır. Gerçeğe uygun sunuştan kastedilen; Kavramsal Çerçeve'de belirtilen işlemlerin sonuçlarının, varlık, borç, gelir ve gider tanımlarına ve muhasebeleştirme kriterlerine sadık kalınarak sunulmasıdır.

2- İşletme, düzenleyeceği finansal tablolarının TFRS'lerin tüm maddeleriyle uyum içinde olduğunu, bu uyumu açık ve tam bir şekilde dipnotlarda belirtmelidir. İşletme standarda uygun olmayan muhasebe politikalarını kullanması durumunda bu politikalarını açıklayacak veya bunları dipnotlarda belirtecektir. Ancak bu politikaların açıklanması ve dipnotlarda belirtilmesi işletmenin finansal tablolarını uygun sunmuş anlamına gelmemektedir. İşletme finansal tablolarının TFRS'lerle tam bir uyum içinde olduğunu dip notlarında açık ve tam olarak belirtmelidir. (Özerhan, Yanık, 2010: 36).

3- İşletme, Finansal Tablolarını düzenlerken işletmenin sürekliliği varsayımından hareket etmeli (aksine bir hüküm yoksa) Finansal tablolar düzenlenirken işletmenin sürekliliği kavramına göre düzenlenir. İşletme yönetimi, işletme faaliyetlerinde sürekliliği etkileyecek ve kuşkuya düşürecek önemli olayların farkındaysa bunları açıklamalıdır.

4- İşletme, Finansal Tablo Setindeki nakit akış tablosu hariç tüm finansal tablolarını muhasebenin tahakkuk esasına göre düzenlemelidir.

5- İşletme, finansal tabloları düzenlerken benzer kalemlerden oluşan her bir önemli sınıfı finansal tablolarda ayrı bir biçimde göstermelidir. Nitelikleri birbirine benzer olan kalemler birleştirilmelidir.

6- İşletme, finansal tablolarını düzenlerken varlıkları ve borçları ya da gelirleri ve giderleri netleştiremez. TFRS'ler izin vermediği veya zorunlu kılmadığı sürece netleştirme yasaklanmıştır. ((Akbulut) Özerhan ve Yanık, 2010, s. 35) TMS 1 bazı hususlarda netleştirmeye izin vermiştir. İşletme normal faaliyetlerinin arasında hâsılat yaratmayan ama hâsılat meydana getiren ana faaliyetlerle ilişkili olarak ortaya çıkan bir takım işlemleri de gerçekleştirir. Şayet sunuluş yapılan işlemin veya ilişkili olayın özünü yansıtıyorsa bu işlemle ilgili gelir ve giderler birbirinden mahsup edilerek bunların sonucu finansal tablolarda sunulabilir. TMS 1 madde 34 de belirtilen "TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar" Standardına göre muhasebeleştirilen karşılıklarla ilgili olarak yapılan ve üçüncü taraflarca yapılmış olan sözleşmeye dayanarak, tazmin edilen bir ödemeyi alınan tazminatla mahsup edebilir. TMS madde 35 de ifadesini bulan benzer işlemlerden kaynaklanan kazanç ve kayıplar netleştirilerek raporlanabilmektedir. Ancak söz konusu kayıp ve kazançlar önemli oldukları takdirde netleştirilmeden ayrı ayrı gösterilmek mecburiyetindedir. (Özerhan, Yanık, 2010: 39).

7- İşletme tam bir finansal tablolar setini karşılaştırılabilir bilgiler içerecek şekilde en az yılda bir kez düzenlenmeli ve sunulmalıdır. Şayet raporlama dönemi sonunu değiştirdiğinde ve finansal tablolarını bir yıldan daha uzun ya da daha kısa bir dönem içinde hazırladığında finansal dönemin kapsadığı dönemi açıklamasına ilaveten; bunun nedenini, finansal tablolarda sunulan bilgilerin tümüyle karşılaştırılabilir olmadığını açıklamalıdır. (TMSK, 2008:240).

8- İşletme düzenleyeceği finansal tabloları TFRS’de aksine bir hüküm yoksa cari dönem finansal raporlarında raporlanan tüm tutarlara ilişkin olarak önceki dönem ile karşılaştırmalı bilgileri sunmalıdır. Yani iki döneme ait finansal tablolarını ve dipnotlarını sunmalıdır. Geriye dönük uygulanan muhasebe politikalarında işletme, finansal tablolarındaki kalemleri ya yeniden ifadelendirecek veya yeniden sınıflandıracaktır. Böyle bir durumda en üç bilanço (Cari dönemin sonunda, bir önceki dönemin sonunda ve karşılaştırılabilir en erken dönemin başında) diğer tablolardan da her birinden en az iki dönem ve ilgili dipnotları da sunması gerekmektedir. Herhangi bir şekilde işletme finansal tablolarındaki kalemlerde değişik sunuş ve sınıflama yapacaksa bunları sınıflandırmanın niteliği, sınıflandırılan kalemlerin tutarı ve yeniden sınıflandırmaların nedenini açıklamak mecburiyetindedir. (Özerhan, Yanık, 2010: 40).

9- İşletme, finansal tabloların sunuluşunda tutarlı olmalıdır. Bundan maksat faaliyetlerinde önemli bir değişiklik, TFRS’de finansal tabloların sunuluşunda bir değişiklik getirmemişse veya bu şekilde sunumun muhasebe politikalarının seçimi ve uygulanması kriterine göre daha uygun olacağı açık bir biçimde ortaya konulmamışsa, kalemlerin finansal tablolarda sunuluşu ve sınıflandırılması bir dönemden diğer döneme aynı biçimde sürdürülmelidir.

1.4. Finansal Tabloların Yapı ve İçeriği

TMS 1’ de tam bir finansal tablolar seti olarak dönem sonu finansal durum tablosu (bilanço), döneme ait kapsamlı gelir tablosu, döneme ait öz kaynaklar değişim tablosuna ait yapı ve içerik açıklanmaktadır.

Döneme ait nakit akış tablosu ile de TMS 1 madde 47 de TMS 7’ye gönderme yaparak nakit akış tablosunun sunuluşuyla ilgili kuralları TMS 7 nin düzenleyeceğini bildirmektedir.

1.4.1. Finansal Durum Tablosu (Bilanço)

Bilançonun, (Finansal durum tablosunun) çok değişik tanımları olmakla beraber, en belirgin tanım olarak, **“Ekonomik faaliyet gösteren işletmelerin belirli bir tarih aralığında sahip olduğu varlıklarla bu varlıkların temin edildiği kaynakları gösteren finansal tablodur”**. Şeklindeki tanım ön plana çıkmaktadır. (Akdoğan, Tenker, 2007: 64).

Bilanço bir işletmenin varlıklarını, borçlarını ve varlıklarla arasındaki farkı gösterir. Bu fark da işletmenin öz kaynaklarını meydana getirir

Bilançolarda temel ana denklem “Varlıklar(Aktif) = Yabancı Kaynak + Öz Kaynak” dır. Başka bir ifadeyle Varlıklar (Aktif) = Kaynaklar(Pasif)’ i oluşturmaktadır. Aktif taraf işletmenin sahip olduğu iktisadi varlıkların nelerden ibaret olduğunu, pasif taraf ise bu sahip olunan iktisadi kıymetlerin nasıl finanse edildiğini gösterir.

TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardında işletmelere belirli bir Finansal Durum Tablosu (Bilanço) formatı önerilmemiştir. Ancak TMS 1 madde 54 ‘e göre Finansal Durum Tablosu (Bilanço) en azından aşağıdaki tabloda gösterilen hesap gruplarını kapsamalıdır.

Tablo 1: Finansal Durum Tablosu (Bilanço)

VARLIKLAR	KAYNAKLAR
Maddi duran varlıklar	Ticari ve diğer borçlar
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	Karşılıklar
Maddi olmayan duran varlıklar	Dönem vergisi ile ilgili borçlar
Finansal varlıklar	Ertelenmiş vergi borçları
Öz kaynak yöntemine göre	Satılmak üzere elde tutulan ve
Muhasebeleştirilen yatırımlar	durdurulan faaliyetlere ilişkin borçlar
Canlı varlıklar	Azınlık payları
Stoklar	Sermaye ve yedekler
Ticari ve diğer alacaklar	
Nakit ve nakit benzerleri	
Satılmak üzere elde tutulan ve	
durdurulan faaliyetlere ilişkin varlıklar	
Ertelenmiş vergi alacakları	

Kaynak: TMSK, 2008: 244-245

Bilançonun (Finansal Durum Tablosunun) belirli ilkelere uygun düzenlenmesi gerekmektedir. Bu ilkeler;

- İşletmenin Adı, Unvanı,
- Düzenlenen bu tablolarda mutlaka “Bilanço” ifadesinin olması,
- Bilançonun belirli bir tarih aralığı itibarıyla düzenlenmiş olması,

Para biriminin bulunması, rakamsal değerlerin para birimi olarak ifade

d edilmesi, para birimi olmayan veya belli olmayan finansal durum tablosu kullanıcılar ve ilgi grupları açısından hiçbir mana ifade etmeyecektir.

e Sayısal bilgiler kesinlik ifadesi taşımalıdır.

Bilançonun düzenlenmesinde yukarıda ifade edilen şekli şartlar gerçekten düşünülecek olursa kullanıcılar ve ilgi grupları açısından, işletmenin adı ve unvanı olmayan, hangi tarihi kapsadığı belli olmayan, üzerinde bilanço sözcüğü olmayan, rakamsal değerleri belirli bir para birimini taşımayan, sayısal bilgilerinin kesinlik taşımadığı çizelgeler veya tablolar olması dışında hiçbir anlam taşımayacaktır. (Akdoğan, Tenker, 2007: 73).

TMS 1 de Bilançonun sunuluşuna ilişkin getirilen düzenlemeler çerçevesinde iki raporlama modeline yer verilmiştir. Varlıklar ve Kaynakların likidite esaslı sınıflaması ve sunuluşu, (likidite temeline dayalı sunum) ikinci raporlama şekli ise faaliyet döngüsünün esas alındığı sunum.

Standart, sunuluştaki likidite esaslı sunuluşu daha güvenilir ve bilgi sağlamada yeterli bulmasına rağmen faaliyet döngüsüne göre sunuş biçimini benimsemiştir. Standardın likidite esaslı sunuşu güvenilir bilgi sağlamada yeterli bulması mali nitelikteki işletmelerin mali yapılarının özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Çünkü bu tip işletmelerin varlıklarının yapısı yüksek likidite değeri taşımaktadır.

İşletme, bu iki modelden birini seçmede serbest değildir. Genellikle yöntemlerden hangisinin seçileceğini iki kriter belirlemektedir. Bunlar da Normal faaliyet dönemi ile Güvenilir bilgi dir. Normal faaliyet döneminden anlaşılması gereken işlenmek ve işleme tabi olmak üzere tedarik edilen varlıkların nakit veya nakit benzeri bir varlığa dönüşme sürecidir. Ancak bazı işletmeler için normal faaliyet döngüsünün açıkça belirlenmesi mümkün olmayabilir. Bu durumda normal faaliyet dönemi 1 yıl olarak kabul edilir ve likidite esaslı sunuluş tercih edilir. Mesela finansal kuruluşlar açıkça belirlenebilen bir faaliyet döngüsü içinde mal ve hizmet sunamadıklarından varlık ve kaynaklarını bilançoda sunarlarken

likiditeye göre artan ve azalan sırada sunmaları tutarlı ve güvenilir bilgi sağlar. (Remzi Örtten, “v.d.” 2009: 18).

Faaliyet döngüsüne göre benimsenen sunuş biçiminde varlıklar dönen-duran varlık, borçlarda kısa vadeli ve uzun vadeli borçlar şeklinde bir ayırıma tabi tutulmuştur. Standartta finansal durum tablosunda ana hesapların isimlerine yer verilmiştir. İşletmeler alt sınıflamalar yapabilmekte veya bunları dipnotlarda açıklayacaklardır. Mesela maddi duran varlıklar, kendi içinde alt başlıklarda, alacaklar, stoklar, karşılıklar, öz sermaye grubu da kendi içinde alt başlıklarda gösterilebilecektir. (Özerhan, Yanık, 2010: 42).

1.4.1.1. Dönen Varlıklar

Standart, faaliyet döngüsünün benimsendiği sunum biçiminde varlıkların doğru biçimde bilançoda yer almasını sağlamayı amaçlar, bunun içinde varlıkları dönen ve duran varlık olarak iki gruba ayırır. Hangi varlığın dönen ve hangi varlığın da duran varlık olduğu sınıflamasını da ayrıca düzenlemiştir. Buna göre aşağıdaki kriterlerden herhangi birine uyduğu takdirde bu varlık dönen varlıklar grubu içinde yer alır.

- 1 Normal faaliyet dönemi içinde satılması, tüketilmesi veya paraya çevrilmesi beklenen veya kullanım amaçlı olarak elde tutulan varlıklar,
- 2 Bilanço tarihinden itibaren 12 ay içinde paraya dönüşmesi beklenen varlıklar
- 3 Ticari amaçla elde bulundurulanan varlıklar, nakde çevrilmesi 12 ayı geçse bile dönen varlık grubunda anılacaktır.
- 4 Nakit ve nakit benzeri varlıklar,

(TMS 7) Nakit Akış Tablosunda tanımlandığı gibi bilanço tarihinden sonra en az 12 ay içinde herhangi bir borcun ödenmesi veya başka bir sebeple sınırlandırılmamış olmak şartıyla nakit ve nakit benzeri varlıklar. (Özerhan, Yanık, 2010: 43).

Normal faaliyet dönemi bir yıldan uzun dahi olsa normal faaliyet dönemi içerisinde tahsil edilecek alacaklar, satılacak stoklar dönen varlıktır. Bu durumda Nakit ve benzeri varlıklar, Ticari alacaklar, Diğer alacaklar, Stoklar, Spekülatif amaçlı menkul kıymet yatırımları ile vadesine bir yıldan az kalmış vadesine kadar elde tutulacak olan yatırımlar, dönen varlık olarak bilançoda raporlanır.

Duran varlıklar grubu ile ilgili ise; işletmenin faaliyetlerinde kullanmak amacıyla elde edilen maddi duran varlıklar ile yatırım amaçlı elde bulundurulmuş gayrimenkuller birbirinden ayrılmıştır. TMS 1 bu varlıkların bilançoda ayrı başlıklar altında sunulmasını istemektedir. Ayrıca canlı varlıklar ve ertelenen vergi varlıklarının duran varlıklar grubunda ayrı olarak raporlanmasını istemektedir. Ar-ge giderleri, kuruluş ve örgütlenme giderlerinin TMS 1 'de Aktifleştirilmesi yasaklanmış işletmeler bu giderlerini doğduğu anda gelir gider tablolarında raporlayacaklardır. TMS 1'de Canlı Varlıklar ve maddi olmayan duran varlık grubu içinde raporlanan Şerefiye hesabı da işletmece bilançoda ayrı olarak raporlanacaktır. (Özerhan, Yanık, 2010: 43).

1.4.1.2. Kısa Vadeli Borçlar

Finansal tabloların sunum biçiminde işletmenin faaliyet döngüsü esas alınmışsa işletmenin yabancı kaynakları (Borçları) kısa ve uzun vadeli olarak iki ayrı başlık altında sınıflandırılmaktadır.

Bir borcun kısa vadeli olarak sınıflandırılabilmesi için:

- 1- İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet döngüsü içinde vadesi gelen ve ödenmesi beklenen borçları (yabancı kaynakları) kısa vadeli borç olarak kabul edilir ve kısa vadeli borç olarak sınıflanırlar,
- 2- İşletmenin ticari amaçla elde tutması,
- 3- İşletmenin faaliyetleri için kullanılan kalemlerin raporlama döneminden sonra 12 ay içinde ödenecek olması,
- 4- Raporlama döneminden sonra en az 12 ay içinde ödenmesini erteleyecek koşulsuz bir hakkının olmaması, (Özerhan, Yanık, 2010: 45).

Diğer kısa vadeli borçlar, işletmenin normal faaliyet döngüsü içinde yer almayan ödeme süresi 12 ay içinde dolacak olan ve işletme tarafından ticari amaçla elde tutulan ticari borçlardır. TMS 1 madde 71 de bunlar:

- a) TMS 39'a göre alım satım amacıyla işletmece elde bulundurulmuş finansal borçlar,
- b) Bankalardaki kredili mevduat hesapları,
- c) Uzun vadeli finansal borçların kısa vadeli olanları,
- d) Temettü ödemeleri,
- e) Gelir vergileri,
- f) Diğer ticari olmayan ödemeler.

İşletmeler, vadeleri finansal tablolarını raporladığı dönemden sonra 12 ay içinde dolacak finansal borçlarını, tabloların yayınlanmak üzere onaylanmasından önce yeniden yapılandırarak finanse edilmesinin planlanmasını sağlarsa; bu yeniden yapılandırma da borcun orijinal vadesi 12 aydan uzun olsa dahi kısa vadeli olarak sınıflandırılır. (TMS 1 madde 72)

İşletmeler şarta bağlı uzun vadeli borç sözleşmelerinde taahhüdünü yerine getirmemesi sebebiyle diğer tarafın bu borcu finansal tabloların raporlandığı

günde veya öncesinde talep etmesi halinde borç ödenebilir duruma geliyorsa kısa vadeli olarak kabul edilir.

Alacaklı taraf, sözleşme ihlalinin düzeltilebileceğini ve borçlu tarafla süre uzatımı ve ödenmesi konusunda yeni bir anlaşma tesis etmiş ise bu borç uzun vadeli olarak kabul edilir.

Bütün bunların dışında,

- a) İşletmenin normal faaliyet döngüsü içinde veya raporlama tarihinden itibaren 12 ay içinde vadesi gelmeyen borçları uzun vadeli borç olarak sınıflandırılır,
- b) İşletme sermayesinin kullanımı ile ilgili olmayan ve işletme sermayesinin bir parçası olmayan uzun vadeli finansal borçlar uzun vadeli borç olarak sınıflandırılır,
- c) İşletme sermayesi olarak kullanılmayan bir finansal borç, kısa vade de ödenecek olsa bile sözleşmenin yenilenmesi veya 12 aydan uzun süre kayıtsız şartsız erteleme hakkının olması durumunda uzun vadeli borç niteliği kazanır. (Özerhan, Yanık, 2010: 46).

1.4.2. Kapsamlı Gelir Tablosu

Gelir tablosu, “ İşletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net karını ya da uğradığı dönem net zararını topluca gösteren muhasebe raporudur.”

TMS 1 madde 88’e göre “ Bir işletme dönem içerisindeki tüm gelir ve gider kalemlerini, bir TFRS aksini öngörmedikçe dönem kar yada zararında muhasebeleştirir.” İşletme hiçbir gelir veya gider kalemini kapsamlı gelir

tablosunda veya (eğer sunulmuşsa) bireysel gelir tablosunda yada dipnotlarda olağan dışı kalemler olarak gösteremez. (TMS. Md. 87)

Kapsamlı gelir tablosunda “raporlama döneminde tahakkuk eden tüm gelir ve gider kalemleri” raporlanır. Standart süreklilik gösteren ve durdurulan faaliyet sonucunun ayrı başlıklarda raporlanmasını istemektedir. Zira işletmenin kar/zarar yaratmada potansiyelinin ne olduğu hissedar bilgilendirmesi hakkında şeffaflık sağlayacaktır. (Karapınar, Zaif, 2006: 6).

TMS 1’ e göre benimsenen ve sunulacak olan kapsamlı gelir tablosunda kapsamlı gelir iki unsurdan meydana gelmektedir.

- 1- Faaliyet döneminde kar yada zararın bütün bileşenleri,
- 2- Faaliyet döneminde öz kaynaklara yansıtılan kar veya zararlar (diğer kapsamlı gelir). Diğer kapsamlı gelir, TFRS’lerce izin verildiği takdirde dönem içinde kar yada zararda muhasebeleştirilmeyen gelir veya gider (yeniden sınıflandırma düzeltmeleri de dahil olmak üzere) kalemlerini kapsar.

TMS 1 madde 7’ye göre Diğer Kapsamlı Gelirin unsurları şunlardır:

- 1- Yeniden değerlendirme fazlasındaki değişimler, (TMS, 16 ve TMS, 38)
- 2- TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardına göre muhasebeleştirilmiş tanımlanmış fayda planlarındaki aktüeryal kazanç ve kayıplar,
- 3- Dış ülkedeki bağlı işletmeye ait finansal tabloların çevrilmesinden kaynaklanan kazanç ve kayıplar, (TMS 21)
- 4- Satılmaya hazır finansal varlıkların yeniden ölçümünde ortaya çıkan kazanç ya da kayıplar, (TMS 39)
- 5- Nakit akış riskine ilişkin riskten korunma araçlarına bağlı olarak oluşan kazanç veya kayıpların etkin kısımları, (TMS 39)

TMS 1 işletmenin tüm işlemlerini olağan kabul etmekte ve gelir ve giderlerin olağan dışı kalemler olarak sunulmasına izin vermemektedir. Hatta beklenmedik olayları bile kabul etmemekte işletme yönetici ve sahiplerinin basiretli iş adamı gibi hareket etmelerini kabul etmektedir. İşletmenin sürekliliği içinde yaşanan tüm işlemleri ve olağan olarak kabul etmektedir. (Özerhan, Yanık, 2010: 47-48).

Olağan dışı olarak raporlama yapamamanın amacı işletmenin kar yoğunluğu, kar zarar yaratma potansiyeli ve tahmin edilebilirlik açısından farklı olabilen kısımlarını ortaya koymak ve raporlamada şeffaflık yaratmaktır.

İşletme standarda göre faaliyetleri sonucu oluşan faaliyet kar/zararını meydana getiren gelir ve gider kalemlerini;

- 1- Satışların Maliyeti (Fonksiyon) Esası,
- 2- Toplam Maliyet (Çeşit) Esası, olmak üzere iki seçeneğe göre sunabilmektedir. Bu seçeneklerin tercih edilmesinde işletmeler serbest bırakılmıştır. İşletme, hangisi güvenilir ve daha tutarlı bilgi sağlıyorsa, giderlerin işletme içindeki niteliklerine veya işlevlerine dayanan, bir grupta kullanacaktır. (TMS md. 99)

Tablo 2: Giderlerin Fonksiyon Esasına göre sunulması

Hasılat	X
Satışların Maliyeti	(X)
Brüt Kar	X
Diğer Gelir	X
Dağıtım Maliyetleri	(X)
Yönetim Giderleri	(X)
Diğer Giderler	(X)
Vergi Öncesi Kar	X

Kaynak: TMSK, 2008, s. 255

Tablo 3: Giderlerin Çeşit Esasına göre sunulması

Hasılat	X
Diğer Gelirler	X
Mamul ve Yarı Mamul Stoklarında Değişim	X
Kullanılan Hammadde ve Diğer Tüketim Malları	X
Çalışanlara Sağlanan Fayda Maliyetleri	X
Amortisman ve İtfa Giderleri	X
Diğer Giderler	X
Toplam Giderler	(X)
Vergi Öncesi Kar	X

Kaynak: TMSK, 2008, s. 254

1.4.3. Özkaynaklar Değişim Tablosu

Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre işletmeler tarafından hazırlanacak olan tablolar içinde özkaynaklar değişim tablosu da bulunmaktadır. TMSK tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartlarında da TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardına göre işletmelerin sunacağı tam bir finansal tablolar setinde özkaynak değişim tablosu da bulunmaktadır.

Özkaynaklar değişim tablosu, ilgili dönemde işletmenin özkaynak kalemlerinde meydana gelen artış ve azalışları bir bütün olarak gösteren tablolardır.

Bir işletmenin öz kaynaklarındaki tüm değişiklikleri takip etmek için bilanço, gelir ve nakit akış tablolarının yanında bir tabloya daha ihtiyaç vardır ki bu da Öz Kaynak Değişim Tablosudur. Bir işletmenin öz kaynak kalemlerinde dönem içinde meydana gelen artış ve azalışlar finansal tablo kullanıcılarına ve diğer ilgi gruplarına bu tablo ile aktarılır.(Akdoğan, Tenker, 2007: 426).

TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardına göre madde 106, 107, 109 da öz kaynaklar değişim tablosunda sunulması gereken bilgiler şunlardır:

- a) Ana ortaklığın sahiplerine ve kontrol gücü olmayan paylarına (azınlık paylarına) ilişkin toplam tutarları ayrı olarak gösteren, döneme ilişkin toplam kapsamlı gelir,
- b) Her bir özkaynak bileşeni için TMS 8'e göre muhasebeleştirilen, geçmişe yönelik uygulama ve düzenlemelerin etkileri,
- c) Her bir özkaynak bileşeni için aşağıdakilerden kaynaklanan değişiklikleri ayrı olarak gösteren, dönem başındaki ve sonundaki defter değeri arasındaki mutabakat:
 - (i) Kar ya da zarar,
 - (ii) Gerçekleşmemiş kar ya da zararın her bir kalemi

(iii) Ortaklar tarafından yapılan katkıları ve ortaklara yapılan dağıtımları ayrı olarak gösteren ortaklarla bunların ortak olmaları nedeniyle ortaya çıkan işlemler ve kontrolün kaybedilmesiyle sonuçlanmayan bağlı ortaklıklardaki ortaklık paylarındaki değişimler. Özkaynak değişim tablosunda veya dipnotlarda dönem içinde ortaklara dağıtılmak üzere muhasebeleştirilen temettü tutarı ve hisse başına düşen tutarlar da açıklanır.

İşletmenin raporlama dönemi başı ve sonu arasında öz kaynaklarında meydana gelen değişiklikler, dönem içinde net varlıklarındaki artış veya azalışları yansıtır. Ortaklarla bunların ortak olmaları nedeniyle ortaya çıkan işlemler (örneğin, sermaye katkıları, işletmenin özkaynak araçlarının yeniden edinimi ve temettüler gibi) ve bu işlemlerle doğrudan ilgili giderler dışında, öz kaynaklarda dönem içinde meydana gelen değişikliğin tümü, söz konusu dönem içinde işletme faaliyetlerinin yarattığı, kar ve zararları içeren, tüm gelir ve giderleri gösterir. (Özerhan, Yanık, 2010: 56).

1.4.4. Nakit Akış Tablosu

Nakit Akış Tablosu, işletmenin belirli bir dönemdeki nakit kullanımına ait muhasebeleştirdiği işlemlerini ortaya koyan ve tam bir finansal tablolar setinde finansal tablo kullanıcılarının istifadesine sunulan finansal bir tablodur.

TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardının 10. Maddesinde Tam Bir Finansal Tablolar Setinde adı geçen ve set de bulunan tabloların hepsinin işletmelerce eşit derecede ve önemde sunulacağı açıkça belirtilen Nakit Akış Tablosu TMS 7 Standardında düzenlenmiştir.

TMSK'nın 18 ocak 2005 tarih ve 25704 sayılı resmi gazetede yayımlanan 7 numaralı Türkiye Muhasebe Standardı, nakit akış tabloları ile ilgilidir.

Nakit akış tabloları, işletmelerin, işletme, yatırım, finansman faaliyetlerinden dönem boyunca elde ettiği nakdi ve bu nakdin nerelerde kullanıldığını göstermesi bakımından finansal tablo kullanıcıları için çok önemlidir.

Türkiye Muhasebe Standartları, işletmelere finansal tablolar setinde mecburi kıldıkları bu nakit akış tabloları vasıtasıyla işletmelerin nakit ve nakit benzerlerinde faaliyet döngüsü içinde meydana gelen değişikliklerle, yöneticilerin kendilerine emanet edilen kaynakları nasıl kullandıklarını ortaya koyar.

TMS 1'e göre nakit akış tablosu tam bir finansal tablolar setinde sayılan ve finansal durum tablosu, kapsamlı gelir tablosunun düzenlendiği ve sunulduğu her dönem için işletmelerce düzenlenmesi ve sunulması mecburi tutulmuştur. (Özerhan, Yanık, 2010: 65).

Bu özelliğinden dolayı nakit akış tablosu temel finansal tablolar arasında yer almaktadır. İşletmelerin ticari faaliyetlerinde nakit ve nakit benzeri varlıkların nasıl kullanıldığı, nasıl oluşturulduğu gerek kurumsal yatırımcılar ve gerekse bireysel yatırımcılar açısından son derece önemlidir. Finansal tablo kullanıcılarının gözünde nakit, kar elde etmenin yanında aynı zamanda işletmenin devamlılığı içinde vazgeçilmezdir.

Tablo 4: Nakit Akış Tablosu

	Cari	Önceki
A- İŞLETME FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI	Dönem	Dönem
1- Esas Faaliyet Gelirlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)		
a) Satışlardan sağlanan nakit girişleri (+)		

b) Diğer esas faaliyet gelirlerden sağlanan nakit girişleri (+)

2- Esas Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları (-)

a) Satılan mal ve hizmet maliyetleri ve stok değişimlerine
İlişkin nakit çıkışları (+)

b) Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları (+)

Esas Faaliyet Sonucu Sağlanan Net Nakit Akışı (1-2)

3- Diğer Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit Girişleri (+)

4- Diğer Gider ve Zararlardan Kaynaklanan Nakit Çıkışları (-)

5- Finansman Giderlerinden Kaynaklanan Nakit Çıkışları (-)

6- İşletme Faaliyetleriyle İlgili Varlık ve Yabancı Kaynaklardaki

Değişikliklere İlişkin Nakit Akışları (+) (-)

a) Varlık Artışları (-)

b) Varlık Azalışları (+)

c) Yabancı Kaynak Artışları (+)

d) Yabancı Kaynak Azalışları (-)

7- Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüklere İlişkin Nakit Çıkışları (-)

a) Önceki Dönem Karından Ödenen (+)

b) Geçici Vergiler (+)

B- YATIRIM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI

1- Yatırım Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)

a) Mali Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)

b) Maddi Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)

- c) Diğer Duran Varlık Satışlarından Sağlanan Nakit Girişleri (+)
- d) Mali Duran Varlıklarla İlgili Alınan Temettülden Sağlanan Nakit Girişleri (+)
- e) Yatırım Faaliyetleriyle İlgili Faizlerden Sağlanan Nakit Girişleri (+)
- f) Üçüncü Kişilere Verilen Avans ve Kredilere İlişkin Tahsilatlardan Sağlanan Nakit Girişleri (+)

2- Yatırım Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıkışları (-)

- a) Mali Duran Varlık Alışları (+)
- b) Maddi Duran Varlık Alışları (+)
- c) Maddi Olmayan Duran Varlık Alışları (+)
- d) Özel Tükenmeye Tabi Varlıklardaki Artışlar (+)
- e) Diğer Duran Varlık Artışları (+)
- f) Üçüncü Kişilere Verilen Avans ve Kredilerle İlgili Nakit Çıkışları (+)
- g) Diğer Yatırım Faaliyetleriyle İlgili Nakit Çıkışları (+)

C- FİNANSMAN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN NAKİT AKIŞLARI

1- Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri

- a) Kısa Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit (+)
- b) Uzun Vadeli Mali Borçlardan Sağlanan Nakit (+)
- c) Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit (+)
- d) Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit (+)
- e) Diğer Finansman Faaliyetlerinden Sağlanan Nakit Girişleri (+)

2- Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıkışları (-)

- a) Kısa Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)
- b) Uzun Vadeli Mali Borç Ödemeleri (-)
- c) Ödenen Temettüleri (-)
- d) Sermayenin Azaltılması (-)
- e) Diğer Finansman Faaliyetlerine İlişkin Nakit Çıkışları

D- KUR FARKLARININ NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNE ETKİLERİ

E- NAKİT VE NAKİT BENZERLERİNDEN MEYDANA GELEN NET ARTIŞ(+) AZALIŞ (-)

F- DÖNEM BAŞI NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU

G- DÖNEM SONU NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ MEVCUDU

Kaynak: (Akdoğan ve Tenker, 2007 s. 363-364-365)

1.4.5. Finansal Tablolara İlişkin Dipnotlar

İşletme tarafından sunulan finansal tabloları TMS tarafından muhasebe servisinin hazırlamış olduğu rapor kimliğinden çıkartılmış ve yeni bir kimlik kazandırılarak sunumu sağlanmıştır. Standart, bir finansal tablolar seti oluştururken bu setin içerisinde en büyük önemi Dipnotlara vermiştir.

Dipnotlarda, işletmelerden faaliyetleriyle alakalı istatistiki bilgilere, ekonomi ve sektöre ilişkin bilgilere, çeşitli değerlendirmelerin yanı sıra risk değerlendirmelerine yer vermeleri istenmektedir.

TMS 1'e göre işletmeler tarafından sunulacak finansal tablolara ilişkin dipnotlar finansal tablolarda yer alan bilgileri tamamlayıcı ve açıklayıcı bilgi niteliği taşımaktadır. Finansal tablolardaki bilgilerin anlaşılabilirliğini arttırması sebebiyle dipnotlara ayrı bir düzenleme olarak standartta yer verilmiştir. Dipnotlardaki ifadelerin açıklayıcı bilgi olabilmesi için sistematik biçimde ve dipnotta verilen bilginin, finansal tablolardaki (Finansal Durum Tablosu, Kapsamlı Gelir Tablosu, (eğer sunulmuşsa) Bireysel Gelir Tablosu, Öz Kaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosundaki) her kalem dipnotlarda verilen ilgili bilgiye atıfta bulunarak sunulması gerekmektedir. (Akdoğan, Tenker, 2007: 70).

Dipnotlar, finansal durum tablosunda (Bilanço), kapsamlı gelir tablosunda, öz kaynak değişim tablosunda ve nakit akış tablosunda yer alan bilgilere ilave bilgiler içerir. Dipnotlar bu tablolarda yer alan kalemlere ilişkin açıklamaları kapsar. (Özerhan, Yanık, 2010: 58).

Dipnotlar, finansal tablo kullanıcılarının finansal tabloları anlamalarını ve gerek bu tabloları kendi içinde karşılaştırmayı ve gerek se diğer işletmelerin finansal tabloları ile karşılaştırmalarını kolaylaştırmak amacıyla aşağıdaki sırada sunacağını TMS 1 madde 114 bildirmektedir. Buna göre:

1- İşletme her finansal tablosunu ve dipnotlarını açıkça tanımlamalıdır. Ayrıca işletme, aşağıdaki bilgileri de açık bir biçimde göstermeli ve bilgilerin doğru dürüst anlaşılması ve gerçeğe uygun bir sunumun yapılabilmesi için açıklamalıdır. (Özerhan, Yanık, 2010: 58).

- a) Raporlama yapan işletmenin adı, unvanı ve diğer kimlik bilgileri ve bu bilgide önceki raporlama döneminden bu yana meydana gelen değişiklikler,
- b) Finansal tabloların tek bir şirketi mi yoksa şirketler grubunu mu içerdiği,
- c) Finansal tabloların konsolide veya bireysel olup olmadığı,
- d) Raporlama dönemi veya finansal tablo ve dipnotların kapsadığı dönem,

- e) TMS 21 de ifadelendirildiği gibi, sunum para birimi,
- f) Finansal tabloda sunulan tutarların yuvarlanma derecesi
- g) İşletmenin belli bir süre için kurulmuş olması halinde süre hakkında bilgi,

2- İşletmeler finansal tablolarını gerçeğe uygun sunmalı ve TFRS'lerle uyumlu olmalıdır. Finansal tabloları TFRS'lere uyumlu olan bir işletme, bu uyumu açık ve tam bir şekilde dipnotlarda belirtecektir. İşletme bir TFRS'nin hükümlerini uygulamazsa aşağıdaki açıklamaları yapacaktır. (TMS 1 Madde 20)

- a) Yönetimin, işletmenin finansal tablolarının finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışlarını gerçekçi bir biçimde gösterdiğine dair kararı,
- b) Uygulanabilir TFRS ile uyumlu olduğunu ancak gerçekçi bir sunuş sağlamak için bir kuraldan ayrıldığı,
- c) Uygulamaktan kaçınılan başlığı, TFRS'nin gerektirdiği işlemi de içeren TFRS'yi uygulamaktan kaçınmanın niteliği, uygulamanın Kavramsal Çerçeve'de belirtilen finansal tabloların hedefleriyle çelişki yaratacak şekilde yanlış bir uygulama olmasının nedenleri ve tercih edilen uygulama,
- d) Standart uygulanmış olsaydı finansal tablolarda yayınlanmış olan kalemler üzerinde, bu kuralın uygulanmasından kaçınmanın sunulan dönemler itibarıyla yapacağı finansal etki.

3- Uygulanan önemli muhasebe politikalarının özeti, İşletme finansal tablo dipnotlarında önemli muhasebe politikalarının bir özetine yer verecektir. Bu çerçevede aşağıdaki hususların açıklanması gerekir.

- a) Finansal tabloların düzenlenmesinde kullanılan ölçüm esası (veya esasları),
- b) Finansal tabloların anlaşılması için uygun olan diğer muhasebe politikaları,

Kullanıcıların, finansal tablolarda kalemlerin hangi ölçü esas veya esasların kullanıldığı konularında bilgilendirilmeleri işletme açısından önemlidir. Değerleme olarak tanımlanan bu ölçü ve esaslar, işletmenin dönem kar ve zararını etkileyen önemli unsurlardır.

Finansal tablo kullanıcılarının yapacağı yorum ve analizlerin ve finansal tabloların anlaşılabilir olması işletmenin muhasebe politikalarını gösteren bu esasların açıklanmasına bağlıdır. Dipnotlarda, yöneticiler işletmenin muhasebe politikalarında hangi esası uyguladığını kullanıcılara açıklamak zorundadır. (Özerhan, Yanık, 2010: 59).

Tahmindeki belirsizliğin kaynakları, İşletme, gelecek mali yılda varlıkların ve borçların defter değerlerinde önemli düzeltmelere neden olmanın ciddi risklerini taşıyan geleceğe yönelik temel varsayımlar ve tahmindeki belirsizliklerin ana kaynaklarıyla ilgili bilgiyi raporlama dönemi sonunda (bilanço tarihinde) dipnotlarda açıklayacaktır. (TMS 1 madde 125)

İşletme, finansal tablo dipnotlarında koşullu borçlarına ilişkin bilgileri açıklamak zorundadır.

İşletme yöneticileri, dipnotlarda finansal olmayan açıklamalara da yer vermek zorundadır. İşletmenin yönetim anlayışı, çevre ve üretim politikaları, hedefleri, büyümek için öngörülen süreçler ve bu süreçlerdeki risklerin nasıl yönetileceği ve neler olduğu konusunda yaptıkları açıklamalarla finansal tablo kullanıcılarını bilgilendirmek mecburiyetindedirler. (Özerhan, Yanık, 2010: 60).

Paylara bölünmüş sermayenin her sınıfı için, hisse sayısı, çıkarılmış ve tamamı ödenmiş hisse sayısı ile çıkarılmamış fakat ödenmemiş hisse sayısı, her hisse senedinin nominal değeri veya nominal değeri bulunmaya hisse senetleri, dönem başı ve dönem sonundaki hisse sayısı, temettülerin ödenmesinde ve sermayenin geri ödenmesinde payların sahip olduğu haklar, öncelikler, sınırlamalar, işletmenin kendisiyle, ortakları ve iştirakleri tarafından elde tutulan hisseler, satış sözleşmeleri ve opsiyonlar çerçevesinde çıkarılmak için ayrılan hisse paylarının miktarları ve zamanları, öz kaynaklar içeriğinde yer alan yedeklerin nitelikleri, ayrılış amaçları, dağıtılması planlanan ancak henüz onaylanmamış kar payları. (Akdoğan, Tenker, 2007: 165-166)

1.5. Finansal Tablo Kullanıcıları

Finansal bilgiler, gerek şirket yönetimince alınan yatırım kararlarında ve gerekse şirketle ilgilenen diğer ilgi gruplarının alacağı karlar üzerinde etkili olmaktadır.

Yanlış yada eksik finansal bilgiye dayalı olarak alınan kararların ekonomide kaynak israfı açısından ne kadar büyük öneme sahip olduğu herkes tarafından bir gerçektir.

Finansal raporlama süreçlerinde üretilen bilgiler toplumun bir ferdi sayılan hissedarlara yarar sağladığı gibi şirketlerin içinde faaliyet gösterdikleri toplumun geneli içinde elbette sağlayacaktır ve sağlamalıdır.

Yeni yönetim anlayışı çerçevesinde hissedarlar haricinde diğer ilgi grupları da ya şirketlerin müşterisi yada potansiyel yatırımcılarıdır. Finansal bilgileri kullananlar, finansal tablolarda sunulan bilgileri karar verme anında kullanan kişilerdir.

Finansal tabloların kullanıcıları:

İşletme sahipleri ve hissedarlar,

Yöneticiler,

Personel,

Tedarikçiler (Müşteriler, Satıcılar)

Kurumsal yatırımcılar ve kredi kuruluşları,

Devlet,

Kamu(Toplum)

Potansiyel ortaklar

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TMS1'İN FİNANSAL TABLOLARDAN GETİRDİĞİ DEĞİŞİKLİKLER

1. ARÇELİK ANONİM ŞİRKETİNİN KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARI

Bu bölümde, Arçelik Anonim Şirketi'nin cari dönem, 31.12.2009 ve konsolide finansal tablolarından Bilançosu, Gelir Tablosu ve Kapsamlı Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu, Nakit Akış Tablosu incelenmeye alınmıştır.

Şirketin, incelememize konu olan konsolide finansal tabloları, TMSK tarafından yayınlanan tebliğ ve bu tebliğlere açıklama getirilen duyuruları çerçevesinde TMS/TFRS'nin esas alındığı ve TMSK tarafından yayınlanan Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak hazırlanmıştır.

Arçelik, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve finansal tablolarının hazırlanmasında SPK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, TMSK tarafından yayınlanan standartlara ve yayınlanan tebliğlere, Türk Ticaret Kanunu, vergi mevzuatı ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkartılan Tek Düzen Hesap Planı (TDHP) şartlarına uymaktadır. (Ek: 2-3-4)

Şirketin konsolide finansal tabloları, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara TMSK Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırılmalar yansıtılarak düzenlenmiştir. (17.02.2010 Tarihli Bağımsız Denetim Raporu)

Şirketin finansal tabloları, finansal varlıklar dışındaki varlıklar tarihi maliyet esası, finansal varlıklar ise gerçeğe uygun değeri baz alınarak hazırlanmıştır.

Günümüz iş ortamı ve şirket yapıları gereği şirketlerin yönetiminde bizzat görev almayan veya alamayan hissedarların şirket hakkında bilgi almak için kullandıkları temel bilgi kaynağı finansal tablolarıdır.

Şirketlerin, finansal tablolarını TMSK tarafından yayınlanan standartlar başta olmak üzere mevcut kanun ve yönetmelikler çerçevesinde ve genel kabul görmüş standartlara göre hazırlanmış olması bilgi kullanıcılarının yada ilgi gruplarının finansal raporlamaya olan güvenini arttıracaktır.

1.1. Arçelik

Bu bölümde TMS1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardına göre düzenlenen ve sunulan finansal Tablolarını inceleyeceğimiz Arçelik Anonim Şirketi, 1955 yılında, ev yaşamına yönelik dayanıklı tüketim malları, komponentleri üretimi, tüketici elektroniği ürünleri, pazarlama ve satış sonrası hizmeti faaliyet konusu ile kurulmuştur. Koç Grubu içinde bulunan Arçelik, bugün Türkiye'nin lider, Avrupa'nın üçüncü ve dünyanın altıncı büyük beyaz eşya üreticisi konumundadır.

Arçelik, 16.000'in üstünde çalışanı, 4.500'ün üzerinde yetkili satıcısı, 600'ün üzerinde yetkili servisi, Türkiye, Romanya, Rusya ve Çin olmak üzere dört ülkede 11 üretim tesisi; kendine ait 10 markası, yurt dışında faaliyet gösteren 32 şirketi; ve 100'den fazla ülkede 280 milyon kişiye ulaştırdığı ürün ve hizmetleriyle Türkiye ve Dünya'nın küresel oyuncularından biridir.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na kayıtlıdır halka açık olan hisseleri "ARCLK" kodu ile 1986 yılından itibaren İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Ulusal Pazar'ında işlem görmektedir. 31 Aralık 2009 tarihi itibarıyla, şirketin halka açıklık oranı % 25,19 oranındadır.

Şirket, 2004 yılından itibaren faaliyet raporlarında ve internet sitesinde

kurumsal yönetim ilkelerine uyumla ilgili beyanlara yer vermekte ve kurumsal yönetim uyum raporu yayınlamaktadır.

Şirket, 2009 yılından itibaren İMKB Kurumsal Yönetim Endeksine dahil edilmiştir. Bağımsız kurumsal yönetim derecelendirme şirketinin hazırlamış olduğu rapor doğrultusunda şirketin, 2009 yılı kurumsal yönetim derecelendirme notu 10 üzerinden 8,55'dir.

Şirket, kurumsal yönetim uyum çalışmaları doğrultusunda ana sözleşmesine bir madde ekleme yaparak, “ Yönetim Kurulu üyeliğine, şirketin faaliyet alanı ve yönetimi konusunda bilgi ve tecrübeye sahip olan, mali tablo ve raporları analiz edebilecek, şirketin tabi olduğu hukuki düzenlemeler hakkında temel bilgiye sahip olan, tercihen yüksek öğrenim görmüş, nitelikli kişiler aday gösterilir ve seçilir.” (Madde 12) kurumsal yönetim anlayışına ne denli önem verdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca KAP (Kamuyu Aydınlatma Platformu)'na bildiri yapılan 22.03.2010 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile;

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkelerine şirketin uyumunu izlemek, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmak ve Yönetim Kuruluna öneriler sunmak üzere şirket bünyesinde Kurumsal Yönetim Komitesi kurulmasına ve belirlenen çalışma esasları dahilinde görev yapmasına, Kurumsal Yönetim Komitesi Üyelerinin atanmalarına karar verilmiştir.

Önemli nitelikteki Yönetim Kurulu Kararlarının internet sitesine konulması, Genel Kurulda oy kullanma prosedürünün sözlü olarak da pay sahiplerine duyurulması, Genel Kurulda yeni seçilen Yönetim Kurulu Üyesi hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi, Genel Kurulda görüşülecek bilgi ve belgeler hakkında bilgilendirme politikasına ilaveler yapılması,

Faaliyet raporuna geleceğe yönelik faaliyetler, sektör içindeki yeri ve sektör hakkında genel bilgiler, makro düzeyde faaliyetlerle ilgili öngörülebilir

risklere ilişkin bilgilerin eklenmesi, Yönetim Kurulu içinde iletişimi sağlamak üzere özel bir sekreteryaya kurulması sağlanmıştır.

1.2. Bilanço

Arçelik Anonim Şirketi'nin konsolide finansal tablolarından Bilançoları cari dönem, 31.12.2009 ve önceki dönem, 31.12.2008 olmak üzere önceki dönemin finansal bilgileriyle karşılaştırılmasına imkan verecek şekilde sunulmuştur. TMS1 madde 1'de belirtildiği standart, finansal tabloların hem kendi içinde dönem itibarıyla ve hem de diğer işletmelerin finansal tablolarıyla karşılaştırılabilir olarak düzenlenmesi için finansal tabloların yapı ve içeriği ile ilgili asgari koşullar belirlemiştir. (Ek : 1)

TMS1, bu asgari koşullar çerçevesinde finansal tabloların biçimsel yapısını ve muhasebeleştirme, ölçme ve değerlendirme koşullarındaki değişikliklerden dolayı da raporlanan tutarları, açıklama koşulu ile de dipnotlarda açıklanan hususları önemli ölçüde etkilemektedir.

Bu değişikliklerin ana amacı muhasebe uygulamaları açısından uygun ve standart bir altyapı oluşturarak ve yüksek kalitede güvenilir, şeffaf, bilgiler içeren finansal tabloların ilgi grupları nezdinde güvenilir olarak algı düzeylerinin yükseltilmesini sağlamaktır.

İncelememize konu olan Arçelik Anonim Şirketinin konsolide finansal tablolarında da değişiklikler olmuştur.

TMS Finansal Tabloları Standardı, işletmelerin hazırlayacakları ve sunacakları finansal tabloların biçimsel yapısında, kapsamında ve ölçme ve değerlendirme esaslarında ve açıklayıcı dipnotlarında değişiklikler yapmıştır. Bu değişikliklerin incelemeye çalıştığımız Arçelik Anonim şirketinin sunmuş olduğu

finansal tablolara nasıl etki yaptığını ve bu etkinin ilgi grupları için ne anlam ifade ettiğini aşağıdaki şekilde açıklamak mümkündür.

1.2.1. Biçimsel Yapı ve Kapsamdaki Değişiklikler Açısından

1994 tarihinde Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile yürürlükte olan TDMS (Tek Düzen Muhasebe Sistemi) isimlendirilen uygulamalar Türkiye’de anlaşılabilir, karşılaştırılabilir muhasebe kayıt ve hesap planı düzeninin ulusal düzeyde yerleşmesine ve finansal raporlama yapmalarına önemli katkılar sağlamıştır. Ancak TDMS’nin yeterince esnek olmaması ve zamanında ihtiyaçlara göre düzenlemelerin yapılmaması özellikle ilgi gruplarının gerçeğe uygun karşılaştırılabilir ve güvenilir bilgi edinmelerinde ve diğer hususlarda çeşitli zorluklarla karşılaşılmasına neden olmuştur.

TMSK’nın Uluslar arası Muhasebe Komitesi Vakfı ile yapılan lisans anlaşmasına istinaden aynen tercüme edilen ve benimsenerek yayınlanan TMS/TFRS’lerle (Türkiye Muhasebe Standardı ve Türkiye Finansal Raporlama Standardı) finansal tablo kullanıcılarının (ki bunlar, kredi kuruluşları, yatırımcılar ve işletmeyle ilgili tüm kişi ve kurumlardır) ihtiyacına uygun, karşılaştırılabilir, anlaşılır, güvenilir bilgi sağlayan finansal tabloların düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

TDMS’de işletmenin düzenleyeceği bilanço ve gelir tablosu finansal tablo olarak kabul edilmiş ve yayınlanması mecbur tutulmuştur. Ancak diğer finansal tablolar ek finansal tablolar kabul edilerek bu tabloların yayınlanıp yayınlanması işletmenin ihtiyarına bırakılmıştır. Ayrıca bilanço ve gelir tablosunun ana hesap grupları ve diğer hesaplar belirlenmiş ve bu işleyişler de dikkate alınarak bu finansal tablolar ve hesap kalemleri ile ilgili kesin bir format oluşturulmuş ve bu format işletmelere mecbur tutulmuştur. Bu ve buna benzer durumlar hem

finansal tabloların analizini zorlaştırmakta ve hem de ilgi gruplarının güvenilir, gerçeğe uygun ve karşılaştırılabilir bilgi almalarında zorluklar ve çelişkili durum ve uygulamalar ortaya çıkarmaktaydı.

TMS1 genel amaçlı finansal tablolardan olan bilanço ve gelir tablosuna ilave olarak yayınlanması ve düzenlenmesi mecburi olan genel amaçlı finansal tablolardan kabul edilen nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu eklemiştir.

TMS1 genel amaçlı finansal tablolarda, işletmelerinin finansal durumlarını, performansları, nakit akışları ile ilgili bilgileri nasıl sunacağı hususunu gerçeğe uygun sunuş, TFRS'lere uyum ve önemlilik ilkeleriyle açıklamaktadır. Ayrıca işletmeler hazırlamış oldukları finansal tablolarının standartların tamamıyla uyumlu şekilde hazırlandığını dipnotlarında açıklamak mecburiyetindedirler.

TMS1, TDMS'den farklı olarak finansal tablo düzenleyecek olan işletmelerin farklı yapı ve niteliklerini dikkate alarak finansal tablolarda gerçeğe uygun sunuluşu ve önemliliği sağlamak için işletmeler herhangi bir finansal tablo formatı önermemiştir.

TMS1, finansal tablo kullanıcılarının işletmenin gerçekleşmiş olan işlemlerini, diğer başka hususlarını, şartlarını ve gelecekteki nakit akışlarını anlamalarında güçlük yaratacağı için, işletmelerin varlıklarının, borçlarının veya gelir ve giderlerinin netleştirilmesini yasaklamıştır.

TDHP'na göre işletmeler analize elverişli bilanço ve gelir tablosu düzenlemekle beraber finansal tablo kullanıcıları açısından anlaşılması oldukça zordur. TMS1'e göre düzenlenen finansal durum tablosu ve gelir tablosu özet biçimde sunulmuştur. İlgili grupları ve finansal tablo kullanıcıları işletmenin bilanço ve gelir tablosunu analiz ederken özet şeklinde sunulan rakamlardan yeterince faydalanmasalar dahi dipnotlara başvurmaktadırlar.

TMS1 dipnotlara büyük önem vermiştir. Dipnotlarda sadece finansal olan açıklamalara yer verilmemektedir. TMS1 aynı zamanda finansal olmayan açıklamalara da yer vermektedir. İşletmenin finansal risk yönetim hedefleri, yatırım, yerli ve yabancı kredi hedefleri nedir, sosyal sorumluluk olarak neleri hedeflemektedir buna benzer hususlarda politikaları nedir ve hangi politikaları öngörmektedirler bunlarında dipnotlarda belirtilmesi gerekmektedir.

Potansiyel yatırımcı olan finansal tablo kullanıcıları bu açıklayıcı dipnotlar sayesinde aldıkları kararları değiştirmektedirler. Finansal tabloların bu sayede karşılaştırılabilir olması finansal tablo kullanıcılarını pozitif etkiler.

Biçimsel yapı olarak hazırlanan ve yönetim kurulunun imzalayıp genel kurulun onayından sonra yayınlanan Arçelik Anonim Şirketinin konsolide bilançosunun varlıklar bölümündeki sınıflandırılmalara baktığımızda; varlıklar grubunun, dönen ve duran varlık olarak sınıflandırıldığı görülmektedir. TMS 1 madde 66 bir varlığın hangi kriterler çerçevesinde dönen ve duran varlık olduğu izah edilmiştir. Bu yaklaşım doğrultusunda işletmenin bilanço kalemleri ve ilgili dipnot açıklamalarında varlıkların dönen ve duran sınıflandırmalarının TMS1 finansal tabloların sunuluşu standardına uygun olduğu gözlenmektedir.

Dönen varlıklar ve duran varlıklar bölümüne, finansal kiralama alacakları, ilişkili taraflardan alacaklar, canlı varlıklar ve ertelenen vergi varlıkları hesap kalemleri ilave edilmiştir. Şirketin bilançosunda canlı varlıklar, ertelenmiş vergi varlığı hesap kalemi ayrı olarak sınıflandırılırken ilişkili taraflardan alacaklar hesabı; ticari alacaklar hesap kaleminin altında sınıflandırılmış ve dipnotlarda da izah edilmiştir.

Şerefiyeler, maddi olmayan duran varlık grubundan çıkartılarak ayrı bir hesap kalemi olarak raporlanmıştır.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller maddi duran varlık grubundan çıkartılarak ayrı bir hesap kalemi olarak raporlanmıştır.

İşletmenin, satılmaya hazır finansal varlıkları (menkul kıymetleri) finansal yatırımlar başlığı altında raporlanmıştır. Gerek dönen varlıklarda sınıflandırılan finansal yatırım kalemi gerekse duran varlıklar grubundan sınıflandırılan finansal yatırım kalemi dipnotlarda teferruatlı bir şekilde finansal tablo kullanıcılarının istifadesi için açıklanmıştır.

Bilançonun kaynaklar kısmında da; kaynaklar ve özkaynaklar gruplamasının yanı sıra, kaynaklar grubu kısa vadeli yükümlülükler ve uzun vadeli yükümlülükler olarak sınıflandırılmıştır.

Kaynaklar grubundaki işletmenin yükümlülükleri TMS1’de kısa ve uzun vade ayrımını düzenleyen 60. Maddeden başlayıp 65. Maddeye kadar devam eden açıklamalar doğrultusunda ve hesaplar altında sınıflandırıldığı görülmektedir.

Türkiye Muhasebe Standartları politikaları doğrultusunda, ertelenmiş vergi borcu, kıdem tazminatı karşılıkları kendi isimleri altında ve garanti, montaj, maliyet, nakliye ve diğer gider karşılıkları ise, garanti gider karşılıkları kısa ve uzun vade ayrımına tabi tutularak borç karşılıkları adı altında sınıflandırılarak raporlanmıştır.

İşletmenin düzenlemiş olduğu Gelir tablosu ve kapsamlı gelir tablosunun biçimsel yapısı ve kapsamında değişiklik olmuştur. TMS1’e göre hesap gruplarından olağanüstü gelir ve olağanüstü gider hesap kalemleri çıkartılmıştır.

Gelir tablosunun sunumunda işletme, satışların maliyeti yöntemine göre hareket etmiş ve gelir tablosunu buna göre hazırlamıştır. İşletme esas faaliyetlerinden gelir tablosunu düzenleyerek sürdürülen faaliyetlerinden dönem net kar veya zararı hesaplamaktadır. Ayrıca finansal tablolar konsolide olarak düzenlenmesinden dolayı işletme, kapsamlı gelir tablosu da düzenlemiştir.

Mal ve hizmet satışlarının dışında ana işletmenin farklı bir alanda faaliyet gösteren bağlı işletmelerinin esas faaliyet gelirleri de bu grupta

raporlanmaktadır.

İşletmenin gelir tablosu, önceki gelir tablosu formatından farklı olarak net dönem karından sonra kar'ın dağılımı azınlık payları, ana ortaklık payları, hisse başına kazanç olarak kalem, kalem raporlanmaktadır.

1.2.2. Ölçümleme ve Değerleme Esaslarındaki Değişiklikler Açısından

TMS Kavramsal Çerçeve, bilanço ve gelir tablosunun hesap kalemlerinin ölçme değerlendirme esaslarında önemli değişiklikler getirmiştir. Bu değişiklikler işletmenin sunmuş olduğu konsolide finansal tablolarındaki hesap kalemlerine yansımıştır.

Finansal bilgi kullanıcıları, karar almalarında yardımcı olacak ihtiyacı olan bilgi ve verilere finansal tabloların kendilerine sunacağı bilgiler doğrultusunda ulaşabilirler. Finansal tablolardaki bilgilerin gerçeğe uygunluğu ve güvenilirliği ve finansal tablo kullanıcılarının bilgi ihtiyacını karşılaması finansal tablo unsurlarının değerlendirme esaslarına bağlıdır.

Değerleme sürecinde de önemli olan şey finansal tablo unsurlarının değerlemesinde doğru ölçünün kullanılmasıdır. TMS1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı, işletmelerin varlık, borç ve özkaynak unsurlarının ölçümlemesinde birden çok değerlendirme ölçüsünün kullanımını gerekli görmüştür.

Finansal tabloların unsurlarının değerlemeye tabi tutulduğu süreçte, finansal tablolar esas alınarak hazırlanacak olan işletmenin finansal performansına ve genel durumuna ilişkin bilgiler bundan etkilenecektir. Bu etkilene aynı zamanda finansal tablo kullanıcılarını da etkileyecektir.

Finansal tabloların unsurlarının ölçüm esasları Türkiye Muhasebe Standartları Kavramsal Çerçeve:

- a) Tarihi maliyet ölçüm esası,
- b) Cari maliyet ölçüm esası,
- c) Gerçekleşebilir değer (ödeme değeri) ölçüm esası,
- d) Bu günkü değer ölçüm esası,

Arçelik Anonim Şirketinin ve grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal kalemlerindeki her bir kalem, şirketlerin kendi operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir. Arçelik Anonim Şirketinin, konsolide finansal tablolarında fonksiyonel ve raporlama para birimi olarak TL para birimi kullanılarak sunulmuştur. Finansal tabloların sunuluşunda kullanılan para biriminin belirtilmesi ilgi grupları açısından çok önemlidir gerek şirketi dönem itibariyle kendi içinde ve gerekse diğer şirketlerle karşılaştırmalarında önemlidir.

Arçelik Anonim Şirketinin konsolide finansal tablolarında stoklar, net gerçekleşebilir değer yada maliyet bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Maliyet ağırlıklı ortalama maliyet metodu ile hesaplanmaktadır.

Gerçeğe uygun değer değişimleri gelir tablosu ile ilişkilendirilen finansal varlıklar hariç diğer yatırımlar deftere ilk olarak gerçeğe uygun değerine işlem maliyeti eklenmek suretiyle kaydedilir. Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve gelir tablosuyla ilişkilendirilen finansal varlıklar, gerçeğe uygun değeriyle değerlendirilir.

Krediler ve alacaklar etkin faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş değerleriyle muhasebeleştirilmektedir. Parasal finansal varlıktan oluşan kur farkları gelir tablosuna, parasal olmayan finansal varlıklardan oluşan kur farkları özkaynaklara yansıtılır. Satılmaya hazır finansal varlıklar olarak kaydedilen parasal ve parasal olmayan finansal varlıkların gerçeğe uygun değerindeki değişimler özkaynaklara yansıtılır.

Borsada işlem gören yatırım amaçlı finansal varlıkların gerçeğe uygun değerleri piyasa alış fiyatlarına göre belirlenmektedir.

Alım satım amaçlı türev finansal araçlar, konsolide finansal tablolara ilk olarak maliyet değerleri ile yansıtılır ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değerleri üzerinden değerlendirilir. Bu enstrümanların gerçeğe uygun değerlerinde meydana gelen değişikliklerden kaynaklanan kazanç ve kayıplar gelir veya gider olarak konsolide gelir tablosu ile ilişkilendirilir ve raporlanır.

Finansal tablo kullanıcılarının alacakları kararları belirlemede en önemli unsur işletmenin faaliyet sonuçlarını yansıtan finansal tablolarındaki bilgilerdir. Finansal tabloların güvenilirliği ve gerçeği yansıtması ilgi grupları ve finansal tablo kullanıcıları için çok önemlidir.

Finansal tablolardaki unsurların değerlemesinde en çok kullanılan ölçüm esası tarihi maliyet esası olarak görülmektedir.

Gerçeğe uygun değer ölçüsünün finansal tablolardaki unsurların değerlemesinde kullanılması finansal tabloların güvenilirliğini ve gerçeğe uygunluğunu daha çok yansıtacağı ve ilgi grupları ve finansal tablo kullanıcılarının alacakları kararlarda daha çok işlerine yarayacağı kanaatindeyim.

1.2.3. Dipnot ve Açıklayıcı Bilgilerdeki Değişiklikler Açısından

TMS1 finansal tablolar hazırlanıp sunulurken dipnotlara büyük önem vermiştir. Finansal tablolarda sunulan her kalemin dipnotlarda açıklanmasını istemiştir. Dipnotlar ilgi grupları açısından da çok önem arz etmektedir. Zira dipnotlar işletmenin dönem içerisinde neler yaptığını ve sunduğu projeksiyonla da gelecekte de neler yapabileceğini anlamada yardımcı olmaktadır. Bu ise; finansal tablo kullanıcıları için hayati öneme haizdir.

TMS1’de madde 112 de dipnotlar Finansal tabloların düzenlenmesinde kullanılan esas ve işletmenin kullanacağı muhasebe politikasını ve özel muhasebe politikalarıyla ilgili bilgiler sunar, TFRS’lerde öngörülen fakat finansal tabloların başka bir yerinde yer almayan bilgileri açıklar ve

Finansal tabloların başka bir yerinde yer almayan fakat bunların herhangi birinin anlaşılması için gerekli olan bilgiyi sağlar. Bir işletme dipnotları mümkün olduğu ölçüde sistematik bir biçimde sunar. Finansal durum tablosu (bilanço), kapsamlı gelir tablosu, (eğer sunulmuşsa) bireysel gelir tablosu, özkaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosundaki her kalem, dipnotlarda verilen ilgili bilgiye atıfta bulunacaktır.(Md.113)

İşletme dipnotları normal olarak, kullanıcıların finansal tabloları anlamalarını ve bunların diğer işletmelerin finansal tablolarıyla karşılaştırmalarını kolaylaştırmak için, belirli bir sırada sunar (Md. 114)

İşletme, dipnotlarda sadece finansal tablolardaki unsurları değil, işletmenin karşı karşıya bulunduğu diğer hususları ve bu hususların halledilmesinde nasıl bir politika izlendiğini ve bu hususların nasıl yönetildiğini de açıklar.

Tek düzen muhasebe sisteminde bilanço gelir tablosu analize elverişli olarak sunulmaktadır. Dipnotların yetersiz olması ve yeterli bilgiyi de açıklamaması bir gerçektir. Ancak TMS1 işletmenin bilançosunu ve kapsamlı gelir tablosunu özet biçimde sunmasının yanında dipnotlarda bilanço ve kapsamlı gelir tablosundaki unsurların dipnotlarda çok ayrıntılı olarak verilmesi analiz yaparken ilgi gruplarının ve finansal tablo kullanıcılarının yegane başvuru kaynağıdır. Bu yüzden ki standart, dipnotlara çok önem vermiştir. Dipnotlar finansal tablo kullanıcılarına işletme hakkında gerçek bilgiler veren en önemli kaynaktır.

Kurumsal Şirket Yönetimi’nin en önemli görevi, şirketlerin belirlenmiş olan kurallar çerçevesinde mali piyasalardan fon sağlamalarını, şirketin kuruluş

amaçları doğrultusunda faaliyetlerini gerçekleştirmelerini sağlamalarıdır. Fon sağlamaları ve faaliyetlerini sürdürülebilir bir pozisyonda tutabilmeleri kamuyu aydınlatmaları ve sorumlulukları dahilinde hazırlayacakları finansal tabloların güvenilir, karşılaştırılabilir ve gerçeği yansıtır olmasına bağlıdır.

SONUÇ

Günümüzde teknolojik ve bilimsel gelişmelerin yanı sıra ve birçok değişimin etkisiyle ülkelerin ekonomik yapılarında da değişiklikler olmuştur. Bu gelişim ve değişim ülkelerin ekonomilerinin veri sağlama fonksiyonunu üstlenen işletmelerini de etkilemiş, işletmeler eski niteliklerini kaybetmeye başlamış veya daha büyük çaplı işletmeler olma yoluna gitmişlerdir.

İşletmelerin büyümesi, bunlarla ilgilenen grupların gerek ulusal manada gerekse uluslararası manada sayısını da arttırmıştır. İşletmelerle ilgilenen bu grupları, yatırımcılar, kredi verenler, işletme sahip ve ortakları, potansiyel ortaklar, işletme çalışanları, tedarikçiler, müşteriler, devlet ve kamuoyu olarak sınıflanmaktadır.

İşletmelerle mali, ticari ve sosyal ilişkiler kuran bu gruplar işletmelerden belirli bir çıkar beklentisi içindedirler. Bu yüzden de işletmelerin faaliyetleri ve bunların sonuçları ile yakından ilgilenmektedirler.

İşletme yönetiminin ve muhasebe servisinin üretmiş olduğu raporlamalar ilgi gruplarının beklentilerini karşılayacak nitelik taşımadığı veya eksik kaldığı için dünya genelinde muhasebenin aynı dili kullanması yönünde değişik çabalar sürdürülmeye başlanmıştır.

Gerek mali piyasaların birbirleriyle entegrasyonu, gerek şirketlerin birbirleriyle olan ticari işlemleri, satın almalar, iştirakler, birleşmeler değişik zorluklar yaratmıştır. Ülkelerde uygulanan muhasebe politikalarının ve muhasebenin üretmiş olduğu bilgilerin farklı olması ve bunların ifadelendirilmesinde kullanılan hesapların farklılığı bu zorluğu daha da karmaşık hale getirmiştir.

Finansal tabloların hazırlanmasıyla ilgili gelişim süreci eski olmakla birlikte ABD'lerinde 1929 tarihinden sonra önemli adımlar atılmış ve şirketlere ortaklarına bilançoların yanı sıra ek olarak gelir tablosu da vermeleri yasal

zorunluluk haline getirilmiştir. Özellikle ikinci dünya savaşından sonra yaygınlaşan halka açık şirketler ve kapalı şirketler sayesinde şirketlerin ortaklarına vermek zorunda oldukları finansal tablolar iyice belirginleşmiş ve yasal zorunlulukla biçim ve nitelik kazanmışlardır.

Amerika Birleşik Devletlerinde ve Avrupa da 1980 yıllardan itibaren başlayan çalışmalar, dünya ekonomisindeki hızlı küreselleşme ve bilginin etkin kullanımı ve yönetiminin artması, şirketlerin faaliyet alanlarını kendi ulusal düzeylerinden uluslar arası düzeye taşımaları, yeni yatırım alanları aramaları, şirketlerin üretmiş oldukları finansal bilgilerin karşılaştırılabilirliği ve güvenilirliği tartışmaya başlanmıştır.

ABD'lerinde muhasebe mesleğini ve bu konuda bir takım standartlar koyacak olan meslek birliklerinin hızla gelişmiş olması muhasebe standartları üzerinde çalışan bir takım kurulların oluşumunu da sağlamıştır.

Bu kuruluşların ve faaliyette bulunan diğerlerinin amacı, şirket ortaklarına ve diğer ilgi gruplarına işletme faaliyetleriyle ilgili gerçeği yansıtacak finansal tabloların hazırlanarak sunulmasını sağlamak idi.

Bu kurullardan birisi olan Uluslar arası Muhasebe Standartları Kurulu, hazırlamış olduğu muhasebe ve raporlama standartlarıyla ülkeler arasında yakınsama çalışmalarına hız vermiştir. Bu standartları benimseyen ve ulusal muhasebe standardı olarak kabul eden ülke sayısı günümüzde sayısı azımsanmayacak kadar çoğalmıştır.

Türkiye'de T.C. Maliye Bakanlığının vergi amaçlı çalışmalarının yanı sıra 1990 lı yıllarda yine Maliye Bakanlığı'nın işletmelerce tutulacak muhasebenin vergi amaçlı olarak tutulmasının dışında, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri doğrultusunda tutulmasını benimsemesi ve gerek Maliye Bakanlığı ve gerekse diğer ilgililerin çalışmaları neticesinde 1992 yılında yayınlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile işletmelerin muhasebelerinde kullanacakları Tek Düzen Hesap Planı, Temel Kavramları, Muhasebe Politikalarının

Açıklanması, Mali Tabloların İlkeleri, Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması işleyişiyle ülkemizde işletmelerce kullanılan ortak bir muhasebe dilinin sağlanmasına çalışılmıştır.

Sermaye Piyasası Kanununa eklenen bir madde uyarınca Türkiye’de bu konudaki çalışmaları yapmak üzere değişik kurum ve kuruluşlardan 9 temsilcinin yönetim kurulunu oluşturmasıyla Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Kurulmuştur.

TMSK’ nun ana görevi; işletmeler tarafından hazırlanan denetlenmiş ve onaylanmış finansal tablolarının ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, karşılaştırılabilir, ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesini ve benimsenmesini sağlamak amacıyla kamu yararı da gözetilerek ulusal muhasebe standartları tespit etmek ve yayınlamaktır.

TMSK, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ile yapmış olduğu lisans anlaşması gereğince UFRS’ler le uyumlu olacak şekilde UFRS setini aynen tercüme ederek yayınlamıştır. Bu gün bir çok güncellemenin yapıldığı bu seti Halka açık şirketlerimizin yanı sıra bir çok işletmemiz de kullanmaktadır.

Finansal tablo kullanıcıları, işletmeler hakkında sağlıklı, güvenilir, anlaşılır, maliyetsiz ulaşılabilinen ve zamanında bilgi sahibi olmak istemektedirler. Bu ise; işletmelerin finansal tabloları ve dipnotlardaki açıklamalar ile mümkündür.

Konuya bu açıdan yaklaşıldığında finansal tablolardan elde edilen bilgilerin doğru, açık, anlaşılır ve güvenilir olması gerekmektedir. İşletme ile ilgilenen bu gruplar karar alma sürecinde birbirlerinden farklı bilgiye ihtiyaç duyarlar. İşletme yönetimi tüm gruplarının ortak amaçlarına yönelik olarak finansal raporlama konusuna özen göstermeye, bu raporlardaki bilgilerin önemli, tarafsız, güvenilir, anlaşılır, zamanlı, tutarlı ve karşılaştırılabilir bilgiler olmalarına dikkat etmeleri ve ona göre sunum yapmaları gerekmektedir.

Finansal tablolarda yapılan hileler, İşletmelerin gerçek finansal durumlarının ve faaliyet sonuçlarının finansal bilgi kullanıcılarına ve diğer ilgi gruplarına yansıtılmaması, bir taraftan bu şirketlerin menkul kıymetlerine(hisse senetleri) kaynak aktaran yatırımcıların zarara uğratılmalarına ve en önemlisi de sisteme olan güvenlerinin sarsılmasına, yatırımcıların yanlış karar almaları sebebiyle de ekonomik kaynakların yanlış ve verimsiz alanlara tahsis edilmesine ve dolayısıyla ekonomiye ek bir maliyet yüklenmesine neden olmaktadır.

İşletmeler, içinde bulundukları toplumlarla sağlıklı ilişkiler geliştirmek ve sosyal sorumluluk bilinci ile hareket etmek zorundadırlar. Yönetim ve muhasebe ve dolayısıyla finansal tablolar ilgilileri yanıltmayacak doğru bilgiler vermek zorundadırlar.

İşletmelerin sosyal sorumluluklarını, kurumsal yönetim ilkeleri doğrultusunda yerine getirebileceği açıktır. Muhasebenin sosyal sorumluluk kavramı ve kurumsal yönetim ilkeleri aynı sonuca hizmet etmektedir. Sosyal sorumluluk kavramına bağlı olarak işletmeyle ilgili ve finansal tablo kullanıcılarının haklarının korunması, hissedar ve hak sahiplerinin beklentilerinin ve amaçlarının yerine getirilmesi, çalışanlara nitelikli iş ortamının sağlanması, tüketicilerin korunması, kurumsal yönetim ilkeleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son yıllarda ülkemizdeki sermaye piyasalarının globalleşen finansal piyasalara entegrasyonunun sağlanması, hem yerli hem de yabancı yatırımcıların ülkemiz piyasasına güvenlerinin arttırılması için uluslararası gelişmeler takip edilmekte ve gelişmeler doğrultusunda oluşturulan standartlar ülkemizde de uygulanmaktadır.

Tüm dünyada kurumsal yönetim uygulamalarına temel oluşturan ve Türkiye de de konuyla ilgili çalışmaların hepsinde kaynak olarak kullanılmış olan OECD ilkeleri uyarınca mevcut Türk hukuk sisteminin değerlendirilmesi ve eksikliklerinin tespit edilerek uyumlu hale getirilmesi, kurumsal yönetim anlayışının yerleştirilmesi için atılacak en önemli adımdır.

Ülkemizde, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun yayınlamış olduğu Türkiye Muhasebe Standartlarıyla hemen hemen eş zamanlı olarak başlatılan Kurumsal Yönetim çalışmaları, OECD'nin hazırlamış olduğu ilkeler doğrultusunda 2003 yılında SPK tarafından kurumsal yönetim ilkeleri olarak yayınlanmıştır. Bu ilkelere yer alan prensiplerin, hisseleri İMKB'de işlem gören şirketler tarafından uygulanıp uygulanmaması isteğe bağlı olmakla beraber şirketlere uygula yada uygulamıyorsa açıklar zorunluluğu getirilmiştir.

Kurumsal yönetim ilkelerinden önemli olanı ve öne çıkanı belki de kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesidir. Zira yönetim tarafından belirlenen şirketin misyon ve vizyonunun kamuya açıklanmasıdır. Genellikle halka açık anonim şirketlerin Web sayfalarına veya yönetim kurulu raporlarına bakıldığında misyon ve vizyonun kamuya açıklanmasına yaygın olarak rastlanmaktadır.

Şirketler yapmış oldukları bu açıklamalarla hissedarları ve yatırımcıları ve diğer ilgi gruplarını şirket stratejileri hakkında bilgilendirmiş bulunmaktadırlar. Hissedarlar ve finansal tablo kullanıcıları, bu bilgilere ulaşabilmek için yayınlanan kamuya açık olan bu belgelerden yararlanmaktadırlar.

Bu belgelerin başında şirketin anayasası da sayılabilen Ana sözleşmesi gelmektedir, TMS1 finansal tabloların sunuluşu standardına göre düzenleyecekleri finansal tabloları, bunların dipnotları, faaliyet raporları, kurumsal yönetim anlayışı, şirketlerin bu belgeleri hazırlarken yönetimden öncelikle beklentisi adil olmak, şeffaf olmak, hesap verebilir olmak ve sorumluluk sahibi olmaktır.

Özellikle müteşebbisler açısından, işletmelere yapmış oldukları yada yapmayı planladıkları yatırımlarda ana kriterin artık elde etmiş oldukları bilgilerin güvenilirliğinden başka bir şey olmadığı açıktır.

Finansal tablo kullanıcılarının, hissedarların şirket faaliyetleri ve stratejileri hakkında bilgi sahibi olmaları yeni bir hissedar tipini de ortaya çıkaracaktır. Eylemci hissedarlık, aktif ve bilgili hissedar ve finansal tablo kullanıcı sayısındaki

artış kurumsal yönetim anlayışının yerleşmesinde önemlidir.

Şirketlerin hissedarlara ve diğer ilgi gruplarına vermiş oldukları bilgilerin kalitesinin ve dünya ile bütünleşmenin ön koşulu olan standartlara uyumun arttırılması şirketin değerine de bir bütün olarak yansıyacaktır.

Kurumsal yönetim anlayışının başarılı olması ve uygulanabilmesi özellikle ve öncelikle şirketlerin sorumluluğundadır. Bu felsefeyi benimseyip ve kararlılıkla uygulamayan bir şirkette kurumsal yönetim adına başarılı sonuçlar elde etmek mümkün değildir. Bunun yanı sıra sadece gönüllülük esasına dayalı bir takım yaptırımlara da bırakıldığı zaman sistemin çok yavaş işleyeceği ve asla tamamlanamayacağı da bir gerçektir.

KAYNAKÇA

AKBULUT, ÖZERHAN, Yıldız, YANIK Serap; **Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı Türkiye Muhasebe Standartları Türkiye Finansal Raporlama Standartları**, Türmob Yayınları-337, Ankara, 2010.

AKDOĞAN, Nalan, TENKER Nejat; **Finansal tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**, Ankara, Gazi Kitabevi, 12. Baskı, 2007.

AKGÜÇ, Öztin. **Mali Tablolar Analizi**, İstanbul: Arayış Basım ve Yayıncılık, 13. Baskı, 2008.

AKTAN, Can Coşkun (Ed.). **Kurumsal Şirket Yönetimi İyi Şirket Yönetimi için Kurallar ve Kurumlar**, Ankara.

ALAYOĞLU, Nihat. **Aile Şirketlerinde Yönetim ve Kurumsallaşma**, İstanbul, MÜSİAD, 2003.

ANKARA SMMM ODASI. **VI. Muhasebe Uygulamaları ve Vergi Mevzuatı Sempozyumu Bildiriler**, Ankara, Ankara SMMM odası, 2008.

ARGÜDEN, Yılmaz, Pınar Ilgaz ve Burak Erşahin. **Kurumsal Yönetişim Modeli**, İstanbul, Arge Danışmanlık, 1. Basım, 2007

ARGÜDEN, Yılmaz. **İtibar Yönetimi**, İstanbul, Arge Danışmanlık, . 1. Basım, 2003.

DEMİRBAŞ, Mehmet ve Süleyman UYAR. **Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Denetim Komitesi**, Güncel Yayıncılık, İstanbul, 1. Basım, 2006.

DOĞAN, Mustafa. **Kurumsal Yönetim**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2007

DRUCER, Peter F. **21. Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları**, Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 2000

GÜRBÜZ, A. Osman, ENGİNCAN Yakup. **Kurumsal Yönetim: Türkiye'deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler**, Literatür Yayıncılık, İstanbul, 1. Basım, 2004.

KULA, Veysel. **Kurumsal Yönetim**, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2006

ÖRTEN, Remzi, Hasan Kaval ve Aydın Karapınar. **Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları, Uygulama ve Yorumları**, Ankara, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, 2009.

ÖZER, Eser. **Yatırımcı İlişkileri El Kitabı**, İstanbul, Deloitte Türkiye, 2008.

ÖZTÜRK, Bünyamin, ÖĞREDİK Güray. **Dönem Sonu Envanter ve Değerleme İşlemleri**, Ankara, Ankara SMMM Odası, 2007.

PASLI, Ali. **Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi(Corporate Governance)**, Çağa Hukuk Yayınları, İstanbul, 2004.

PRICEWATER HOUSE COOPERS. **Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları Cep Kılavuzu**, İstanbul: PWC, 2008.

ŞEHİRLİ, Kübra. **Kurumsal Yönetim Araştırma Raporu(Yeterlik Etüdü)**, Sermaye Piyasası Kurulu Denetleme Dairesi, Sayı: XIV-4/55-3, Ankara, 1999.

TARGAN, Ünal. **Gelişen Borsalarda Kurumsal Yatırımcılar**, İMKB Yayınları, 1 İstanbul, 1995.

TUZCU, Arcan. **Halka Açık Şirketlerde Kurumsal Yönetim Anlayışı İMKB-100 Örneği**, Ankara,Turan Kitapevi, 2004.

TÜRKİYE KURUMSAL YÖNETİM DERNEĞİ (TKYD), **Konferansın Ardından 2008**, TKYD Yayınları, İstanbul, 2008.

TÜRKİYE KURUMSAL YÖNETİM DERNEĞİ (TKYD), **Nedir Bu Kurumsal Yönetim**, TKYD Yayınları, İstanbul, 2006.

TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI KURULU. **Muhasebe Standartları**, TMSK Yayınları 3. Ankara, TMSK, 2008.

WİLD, Ken. **Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları UFRS Cep Kitapçığı**, İstanbul, Deloitte Türkiye, 2007.

WİLD, Ken. **Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları UFRS Cep Kitapçığı**, İstanbul, Deloitte Türkiye, 2008.

MAKALELER

AKDOĞAN, Nalan ve Orhan Sevilengül. “Türkiye Muhasebe Standartlarına Uyum için Tek Düzen Hesap Planında Yapılması Gereken Değişiklikler”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 84, Kasım-Aralık 2007,

AKDOĞAN, Nalan. “Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar, Çözüm Önerileri”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 80, Mart-Nisan 2007.

ÇITAK, Nermin. “Yaratıcı Muhasebe Hileli Finansal Raporlamamıdır?”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 91, Ocak- Şubat 2009.

DABBAĞOĞLU, kadir. “ İç Kontrol Sistemi”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 82, Temmuz-Ağustos 2007.

DEMİR, Volkan ve Oğuzhan Bahadır. “ Muhasebe Manipasyonu – Yöntemler ve Teknikleri”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 84, Kasım-Aralık 2007.

DEMİR, Volkan. “Kobiler İçin UFRS’nin Son Taslağı ve değerlendirmeler”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 80, Mart-Nisan 2007.

ELİTAŞ, Cemal. “İç Denetçinin verdiği Raporların Üst Yönetim Tarafından Değerlendirilmesi”. **Mali Çözüm Dergisi**. No. 69, Ekim-Kasım-Aralık 2004.

EMİR, Murat “ Hile Denetimi”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 86, Mart-Nisan 2008,

FIRAT, Hüseyin ve Veysel Karani Palak. “TMS ve VUK Açısından Maddi Duran Varlıklarda Değerleme Maliyet ve Yeniden Değerleme Modeli”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 87, Mayıs-Haziran 2008.

GÜNDÜZ, Zeki. “Türkiye de Vergi Nasıl Kaçırılıyor”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 73, Ekim-Kasım-Aralık 2005.

KAYA, Uğur. “ Maddi Duran varlıkların Elde Edilmesinde TMS 16 ve vergi kanunlarındaki Düzenlemelerin karşılaştırılması”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 83 Eylül-Ekim 2007.

MISIRLIOĞLU, İsmail Ufuk. “Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Finansal Araçların Muhasebeleştirilmesi”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 86, Mart-Nisan 2008.

PEKDEMİR, Recep. “ “UFRS” Fırtınası mı? Rantiye Kapısı mı?”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 79, Ocak-Şubat 2007.

TERZİ, Serkan ve Kıymetli Şen, Filiz Bülbül. “UFRS’ ye Göre Cari Dönem Bilanço ve Gelir Tablosunun Hazırlanması”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 90, Kasım-Aralık 2008.

TOKAY, semih Hüseyin ve Ali Deran. “Türkiye Muhasebe Standartlarında Değerleme Ölçüleri”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 90 Kasım-Aralık 2008.

AKBULUT, Yıldız ve Serap Yanık. “Uluslar arası Finansal Raporlama Standardına Geçişin Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri”. **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, 9. Cilt, 4 Aralık 2007.

YÜKÇÜ, Süleyman ve M. Yılmaz İçerli. “ TMS-16 Maddi Duran Varlıklar Standardına ilişkin Uygulama Önerileri”. **Mali Çözüm Dergisi**, No. 82, Temmuz- Ağustos 2007.

İBİCİOĞLU, Hasan ve Hüseyin Dalğar, Murat Kaya. “Kurumsal Yönetişmin İşletmelerin Kredi Notları Üzerine Etkisi: Basel II Perspektifinden bir Bakış”. **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Sayı: 29, Eylül 2009.

ERDOĞAN, Nurten ve Sezen Çubukcu. “ Tutuculuğun Kurumsal Yönetim Anlayışı Üzerindeki Etkileri”. **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Sayı: 32, Ekim 2010.

SAKARYA, Şakir ve H. İbrahim Özmen. “Türkiye’de Kurumsal Yönetim Sürecinin Gelişimi ve Balıkesir’deki İşletmeler Tarafından Algılanması Üzerine Bir Araştırma” **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Sayı: 26, Ekim 2008.

TÜRKİYE KURUMSAL YÖNETİM DERNEĞİ (TKYD), **Kurumsal Yönetim Dergisi**, TKYD Yayınları, İstanbul, 2008

TÜRKİYE KURUMSAL YÖNETİM DERNEĞİ (TKYD), **Kurumsal Yönetim Dergisi**, TKYD

Yayınları, İstanbul, 2009.

KARAPINAR, Aydın ve Figen Zaif. “ Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı ve Standart Taslağının Getirdikleri”. **E- Yaklaşım Dergisi**, Sayı: 36 Temmuz 2006.

EKLER**EK 1: Bilanço**

ARÇELİK A.Ş.			
Bilanço			
Bilanço			
	Dipnot Referansları	Cari Dönem	Önceki Dönem
Finansal Tablo Türü		Konsolide	Konsolide
Dönem		31.12.2009	31.12.2008
Raporlama Birimi		Bin TL	Bin TL
V A R L I K L A R			
Dönen Varlıklar		4.157.955	4.424.227
Nakit ve Benzerleri	6	904.734	415.586
Finansal Yatırımlar	9	4.444	26.039
Ticari Alacaklar	10	2.233.011	2.575.499
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar		0	0
Diğer Alacaklar		0	0
Stoklar	12	906.786	1.303.931
Canlı Varlıklar		0	0
Diğer Dönen Varlıklar	22	108.980	103.172
Satış Amacıyla Elde Tutl. D. Vrlk.		0	0
Toplam Dönen Varlıklar		4.157.955	4.424.227
Duran Varlıklar			
Ticari Alacaklar	10	4.254	9.060
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Alacaklar		0	0
Diğer Alacaklar		0	0
Finansal Yatırımlar	7	395.814	543.443
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımlar	13	129.169	123.602
Canlı Varlıklar		0	0
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	14	6.344	8.788
Maddi Duran Varlıklar	15	1.244.109	1.272.333
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	16	439.993	402.215
Şerefiye	17	7.511	10.255
Ertelenmiş Vergi Varlığı	30	41.509	65.878
Diğer Duran Varlıklar		0	0
Toplam Duran Varlıklar		2.268.703	2.453.574
TOPLAM VARLIKLAR		6.426.658	6.859.801

K A Y N A K L A R	Dipnot Refrs.	Cari Dönem	Önceki Dönem
Kısa Vadeli Yükümlülükler			
Finansal Borçlar	8	1.923.727	1.914.505
Diğer Finansal Yükümlülükler	9	698	5.533
Ticari Borçlar	10	762.402	635.899
Diğer Borçlar	11	104.533	83.835
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar		0	0
Devlet Teşvik ve Yardımları		0	0
Dönem Karı Vergi Yükümlülüğü	30	14.356	4.063
Borç Karşılıkları	20	204.659	198.294
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	22	169.288	149.499
Satış Amacıyla Elde Tutulan Duran Varlıklara İlişkin Yükümlülükler		0	0
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler		3.179.663	2.991.628
Uzun Vadeli Yükümlülükler			
Finansal Borçlar	8	188.314	1.576.603
Diğer Finansal Yükümlülükler		0	0
Ticari Borçlar	10	67.380	72.955
Diğer Borçlar		0	0
Finans Sektörü Faaliyetlerinden Borçlar		0	0
Devlet Teşvik ve Yardımları		0	0
Borç Karşılıkları	20	60.761	53.197
Kıdem Tazminatı Karşılığı	21	85.335	60.217
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü	30	95.201	91.471
Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	22	6.501	12.401
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler		503.492	1.866.844
Toplam Yükümlülükler		3.683.155	4.858.472
Ö Z K A Y N A K L A R			
Ödenmiş Sermaye	23	675.728	399.960
Sermaye Düzeltme Farkları	23	468.811	468.811
Karşılıklı İştirak Sermaye Düzeltmesi (-)		0	0
Hisse Senedi İhraç Primleri		889	96
Değer Artış Fonları	23	283.558	287.902
Yabancı Para Çevrim Farkları		35.137	40.800
Kardan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	23	161.824	157.784
Birleşmeye İlişkin İlave Öz sermaye Katkısı	23	14.507	0
Geçmiş Yıllar Kar/Zararları		574.257	542.917
Net Dönem Karı/Zararı		485.410	39.794
ANA ORTAKLIĞA AİT ÖZKAYNAKLAR		2.700.121	1.938.064
AZINLIK PAYLARI		43.382	63.265
Toplam Özkaynaklar		2.743.503	2.001.329
TOPLAM KAYNAKLAR		6.426.658	6.859.801

EK 2: Gelir Tablosu

ARÇELİK A.Ş.			
Gelir Tablosu			
	Dipnot Referansları	Cari Dönem	Önceki Dönem
Finansal Tablo Türü		Konsolide	Konsolide
Dönem		01.01.2009-31.12.2009	01.01.2008-31.12.2008
Raporlama Birimi		Bin TL	Bin TL
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER			
Satış Gelirleri	24	6.591.895	6.852.289
Satışların Maliyeti (-)	24	-4.417.892	-4.905.292
Ticari Faaliyetlerden Brüt Kar (Zarar)		2.174.003	1.946.997
BRÜT KAR/ZARAR		2.174.003	1.946.997
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	25	-1.105.725	-1.157.275
Genel Yönetim Giderleri (-)	25	-325.605	-295.616
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	25	-48.480	-54.517
Diğer Faaliyet Gelirleri	27	184.966	44.934
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	27	-130.313	-44.972
FAALİYET KARI/ZARARI		748.846	439.551
Özkaynak Yöntemiyle Değerlenen Yatırımların Kar/Zararlarındaki Paylar	13	5.567	12.473
Finansal Gelirler	28	402.124	741.036
Finansal Giderler (-)	29	-580.094	-1.163.939
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER VERGİ ÖNCESİ KARI/ZARARI		576.443	29.121
Sürdürülen Faaliyetler Vergi Gelir/Gideri		-73.417	-22.565
- Dönem Vergi Gelir/Gideri	30	-45.910	-29.693
- Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	30	-27.507	7.128
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLER DÖNEM KARI/ZARARI		503.026	6.556
DÖNEM KARI/ZARARI		503.026	6.556
Dönem Karı/Zararının Dağılımı			
Azınlık Payları		17.616	-33.238
Ana Ortaklık Payları		485.410	39.794
Hisse Başına Kazanç (Kr)	31	0,08493	0,0935

EK 3: Kapsamlı Gelir Tablosu

Kapsamlı Gelir Tablosu			
	Dipnot Referansları	Cari Dönem	Önceki Dönem
Finansal Tablo Türü		Konsolide	Konsolide
Dönem		01.01.2009-31.12.2009	01.01.2008-31.12.2008
Raporlama Birimi		Bin TL	Bin TL
DÖNEM KARI/ZARARI		503.026	6.556
DiĞER KAPSAMLI GELİR			
Finansal Varlıklar Değer Artış Fonundaki Değişim		118.111	-199.243
Duran Varlıklar Değer Artış Fonundaki Değişim		394	53.709
Yabancı Para Çevrim Farklarındaki Değişim		-5.359	63.429
Sınıflandırma düzeltmeleri (Finansal varlık değer artış fonu)(net)		-121.626	0
DiĞER KAPSAMLI GELİR (VERGİ SONRASI)		-8.480	-82.105
TOPLAM KAPSAMLI GELİR		494.546	-75.549
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı			
Azınlık Payları		17.598	-20.834
Ana Ortaklık Payları		476.948	-54.715

EK 4: Nakit Akım Tablosu

ARÇELİK NAKİT AKIM TABLOSU	Dipnot Referansları	01.01.2009- 31.12.2009	01.01.2008- 31.12.2008
Raporlama Birimi		Bin TL	Bin TL
İşletme faaliyetleri:			
Vergi öncesi kar		576.443	29.121
Karşılıklardaki artış ve azalışlar	35	142.703	37.886
Amortisman ve itfa payları	26	181.553	166.090
Faiz geliri	28	-36.100	-16.928
Faiz gideri	29	282.688	467.112
İştiraklerden gelirler (net)	13	-5.567	-12.473
Duran varlık satış zararı (net)	27	2.770	3.421
Finansal varlık satış karı	27	-128.032	0
		1.016.458	674.229
İşltm. varlık ve yükmlklr. net değişim	35	842.987	-159.824
Ödenen kurumlar vergisi	30	-62.510	-65.397
İşletme faaliyetlerine ilişkin nakit akışı		1.796.935	449.008
Yatırım faaliyetleri:			
Duran varlık satışlarından elde edilen nakit girişleri		2.536	4.958
Duran varlık satın alımları		-203.641	-252.732
İşletme iktisabından kaynaklanan nakit çıkışı	3	0	-55.246
Finansal varlık satışından elde edilen nakit girişi		266.799	0
Finansal varlıklarda sermaye artırımı		0	-38.296
Yabancı para çevirim farkları (net)		4.546	17.965
Yatırım faaliyetlerine ilişkin nakit akışı		70.240	-323.351
Finansman faaliyetleri:			
Ödenen temettüler	32	-3.140	-102.037
Ödenen faizler		-320.873	-464.382
Alınan faizler		36.100	16.928
Sermaye artırımları		249.975	33.185
Banka kredilerindeki (azalış)/artış (net)		-1.340.882	404.743
Alınan hisse senedi ihraç primleri		793	0
Finansman faaliyet. ilişkin nakit akışı		-1.378.027	-111.563
Faaliyetlerde kullanılan net nakit		489.148	14.094
1 Ocak itibariyle nakit ve nakit benzeri değerler		415.586	401.492
31 Aralık itibariyle nakit ve nakit benzeri değerler		904.734	415.586

EK 5: Özkaynak Değişim Tabloları

AKÇELİK ANONİM ŞİRKETİ

31 ARALIK 2009 VE 31 ARALIK 2008 TARİHLERİ İTİBARIYLA KONSOLİDE ÖZKAYNAK DEĞİŞİM TABLOLARI

(Tutarlar aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak ifade edilmiştir.)

	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Hisse senedi ihraç primleri	Değer artış fonları	Yasal yedekler	Yabancı para çevirim farkları	Birleşme fonu	Geçmiş yıllar liarian	Net dönem kan	Azınlık payları	Toplam özkaynaklar
1 Ocak 2008 itibariyle bakiyeler (*)	399.960	468.811	96	440.749	142.973	(16.585)	-	523.684	157.765	28.277	2.145.730
Sermaye artışı	-	-	-	(152.847)	71	14.740	-	157.694		33.185	33.185
Transferler Dağıtılan temettüler								(114.730)	(157.765)	(2.047)	
Azınlık ile gerçekleştirilen işlemlerin etkisi								(24.684)		24.684	
Toplam kapsamlı gelir								953		(20.834)	(102.037)
									39.794		(75.549)
31 Aralık 2008 itibariyle bakiyeler	399.960	468.811	96	287.902	157.784	40.800	-	542.917	39.794	63.265	2.001.329
Transferler Sermaye artışı	9.999	-	793	(4.344)	4.040	(5.663)	14,507			(34.341)	249.975
Bağlı ortaklık ile birleşme nedeniyle	249.975									(3.140)	793
ana ortaklık dışı paylardan özsermayeye devir	15.794									17.598	(3.140)
Hisse senedi ihraç primleri Dağıtılan temettüler											494.546
Toplam kapsamlı gelir								29.795	(39.794)		
								1.545	485.410		
31 Aralık 2009 itibariyle bakiyeler	675.728	468.811	889	283.558	161.824	35.137	14.507	574.257	485.410	43382	2.743.503

{*} SPK'nın Seri: XI. No: 29 sayılı tebliği ve bu tebliğe açıklama getiren duyurulan çerçevesinde yeniden düzenlenmiştir.

ÖZET

ÖZDEMİR Ekrem. Kurumsal Yönetim ve İlgili Grupları Açısından TMS1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardının Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011.

Büyük şirket skandallarının meydana gelmesi şirket yönetiminin ve yönetim anlayışının yeniden sorgulanmasını ve bu konuda uluslar arası kuruluşların belirli ve ortak kullanılıp uyulabilecek kriterleri bulmalarını zorunlu kılmıştır. OECD'nin belirlemiş olduğu ilkeler birçok ülke ve kurum tarafından benimsenip her kuruluş ve ülke kendi özel durumları doğrultusunda belirlenen bu ilkelerle yakınsama sağlamışlardır. Yatırımcılar, Halka açık anonim ortaklıkların kar getirilerine yatırım yapmak için Finansal tabloların güvenilir, gerçeğe uygun, anlaşılabilir ve yorumlanabilir olmasına büyük önem vermektedirler. Finansal tabloların bütün bu özellikleri taşıyabilmesi için Uluslar arası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) bütün dünyada geçerli olabilecek muhasebe standartlarını oluşturma ve ülkeler arası yakınsamayı sağlama ve ortak bir muhasebe dili yaratmada önemli adımlar atmıştır. Ülkemizde de TMSK kurulmuş ve UMS ve UFRS aynen tercüme edilerek Türkiye Finansal Raporlama Sistemi (TFRS) olarak yürürlüğe konulmuştur. Bu Çalışmada kurumsal yönetim ilkeleri ve TMS1 e göre finansal tabloların sunumu ve dipnotların açıklanması incelenmiş, finansal tablo kullanıcıları ve ilgili grupları açısından karar almalarında özellikle dipnotların önemli olduğu açıklanmıştır. TMS1'in finansal tablolarda yapmış olduğu değişiklikler İMKB da hisseleri işlem gören ve ülkemizin önde gelen işletmelerinden biri olan Arçelik Anonim Şirketinin finansal tablolarına nasıl yansıdığı ve ilgili grupları için ne anlam ifade ettiği incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

1. Kurumsal Yönetim,
2. TMS1,
3. TFRS1,
4. TMSK

ABSTRACT

ÖZDEMİR Ekrem. The Significance of the Standard of Presentation of TMS1 Financial Tables in Terms of Corporate Governance and Community of Interest. Master Thesis, Ankara, 2011.

The occurrence of major company scandals has necessitated the questioning of corporate management and the concept of governance along with the identification of certain criteria which international organizations could jointly use and apply. The principles identified by the OECD have been adopted by numerous countries and foundations and each institution and country, through the principles identified with their own individual cases, have established a convergence. In order to invest in the profits of publicly-held corporations, investors attach great importance on the reliability, authenticity, comprehensibility and interpretability of financial tables. For financial tables to carry all these properties, the International Accounting Standards Board (IASB) has taken important steps in generating accounting standards which could be valid all around the world, in providing transnational convergence and creating a common language for accounting. TMSK has been established in our country and UMS and UFRS have been exactly translated and have come into force as Turkish Financial Reporting Standards (TFRS). In this article, the principles of corporate governance and the presentation and explanation of the footnotes of financial tables according to TMS1 have been examined; the significance of footnotes in particular, in terms of decision making for users of financial tables and community of interests, have been explained. The changes made in financial tables by TMS1 and how these reflect on the financial tables of Arçelik Corporation whose stocks are being treated in the IMKB and which is among the leading enterprises, along with what these changes represent for the community of interest has also been examined.

Key Words:

1. Corporate Governance,
2. TMS1,
3. TFRS1,
4. TMSK